

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת פינחס תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

כתובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף יא עמוד א - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קצט תוספות

1 **אף אנו נאמר** - אף אנו נדרוש את השמות, מה לשון איילנית שקראו חכמים לאשה
 2 שנתה ראייה לילה. וזכרית - לשון "איל המים" דמרתגמן דכר שלים (ויקרא ה) -
 3 דרי היא כחילית. **גמרא** (על דעת ב"ר דין) [גן קטן] - אם אין לו אב, ואמר
 4 הברית הואיל. מפתילין - דאין לו בר אלא מילה וטבילה. וזה דעת ב"ר דין - שלשה
 5 יהו בטבילה, ברין כל בטילה גר שצריכים
 6 שלשה. וכן עשין לו אב, ויהו רוחו גר על דיוקן.
 7 ומנעו בני כפר. מיהו דתימא בני בהפקרא נחא
 8 ליה - וחוב הוא לו, ואין אדם נעשה שליח
 9 לאדם לחובתו שלא בפניו, כלומר שלא מדעתו.
 10 וקטן לאו בר דיעה רבא. רחא נעב קרימא לן
 11 - בפרק קמא גיטין (ג.א.) רודאי בהפקרא
 12 נחא ליה. נחל לו ליהות עבד ויהא מותר בהפקר
 13 וימת השפוחו. מדעתו כל חורין ליהות מותר
 14 בבת ישראל. וזיל וזיל ליה ולא שבתא ליה
 15 להפקרא. קמשמע לן - הבא, רובי נהו קטן לא
 16 אמרין חכמי רביה מילי - וניחא ליה בהפקרא.
 17 גיזל - שגדל ומבמותו הפקרות, ועסעו ליה
 18 טעמא דאיסורא. הגיזלו - קטנים שנתגירו,
 19 ואפילו עבד אביהן, ויבין לפחות - ולומר, ואי
 20 אפשר ליהות גרים. ויחורין קטני, וזיל אע
 21 לעשן ברין דיה, ואפילו דיעו תקפה. ואם קרש
 22 אשה ממזדחה - איה עריכה עב ליהות
 23 בישראל מומר. לבי גיזל - לא יבטעו לה עד
 24 שתגמלו. שוב אינה נכרת לפחות - ואם
 25 מתחה - דרי היא בישראל מומרת, לעוש
 26 בכל ענשי בית דין, שיש להן קנס - תמיש
 27 כסף אם איבסו. הבא על המפורת - ואף על גב
 28 דלא קרינ ביה יזלו תהיה לאשה; שדרי אינה
 29 ראויה לקימה - אפילו חבי יש לה קנס
 30 כדלכסן. אבא לא אפי כרמא - דבבית
 31 מקנסא, דקסבר לאו חיובתא היא, טעמא
 32 דקנסא - כתיב יהא חוטא שכר להפטר, רבא
 33 לא אפי כרמא - דמרויב מכתובה, דרחם
 34 טעמא מאי קיטעו לה רבנן כתובה - אבל תהא
 35 קלה בעיניו להציגא, וכל זמן שפירחה -
 36 גיורת היא, ועבידתי לה תקנתא. **משנה** הבא
 37 על הפגמה - פחותה מבת שלש, שאין אביה
 38 ביאה, שדרי בתולה חורין, וקטן - פחות מכן
 39 שעה, שאמרו חכמים: אין ביאתו ביאה, ובהו על
 40 הגדולה. ומוכח עין - שנתקעה על גב ארתו
 41 מקום. כתובתן מאימם - אם נשאו איש אחרי
 42 כן - לא אבדו כרך בהן כתובתן, אם נשאו סתם
 43 ולא פירש לה כלום. בתולה - שהיא אכלמה
 44 גרשה או הלחצה. מן השויאן - כגון שנתנה
 45 לחופה, ומת בעלה בחוקת שלא נבעלה
 46 בתיתה מנה - אם ניסת לאחר סתם. כתובתה
 47 מנה, ובחוקת בעלה קיימא משנתכסה לחופה.
 48 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 49 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,
 50 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 51 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,
 52 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 53 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,
 54 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 55 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,
 56 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 57 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,
 58 וקטן שפא על הגדולה, ומופת עין -
 59 מופת עין - כתובתה מנה, בתולה, אלקמה, גרושה וחלוצה מן הנישואין - כתובתה מנה,

דבארמין הבא, משום דלא טעים טעמא דאסורא, אי נמי, איירי אף בעבר קטן, ובגן שחא על בן, דחוב הוא לו שיצא לחירות, לפי שמפסידו מלאכה בתרומה. **לבי** גולה - ואם תאמר, והלא כבר גולה היא; שהיא נערה כיון שחיה בת קנס ומפרי רבינו יוחנן; לבי גולה ונהנה מנהו דהיה. **אבן** - לא אמר כרמא שלא היה חוטא נשכח - משמע דבא ליה ליה טעמא דשלא היה חוטא נשכח. וקשה: דארמין פרק' שישו שבנא ארבעה חמישיה (בבא קטא ל"ב): קסבר רבי מאיר תבוס ידיו אמת, וק. וקטן הוא דקניס רב מאיר בממונם לעבן שישו שבנא שלא לעבן שישו. ופרקי: אלו געורות של קנס - הבא על הכותרת. ואי קניס רבי מאיר בממונם - הבא נמי בני קניסו; ומשני: דהבא לא בעי למקנס, אלא בעי לחטא נשכח. והשתא לרבי, דלית ליה חוב טעם דחוטא נשכח, ויכחי מני משני דחמו ויש לומר: דהתם אית ליה שפיר האי טעמא. כיון דברין של קנס, דרגי אמת, וק. אלא דבעית למקנס ליה. סבירא הוא, ומשום שחוטא טעמא שלא היה חוטא נשכח מוקמינן לה ארמא. אבל באב סבירא ליה לרבי, דמשום טעמא שלא היה חוטא נשכח אי ליתן לה, כיון דהוה חרין ליה ליה, שדרי נכריה גמורה היא אם תמחה ובפרק 'אלו געורות' (כתובות ל"ב), דאית ליה לרבי שלא היה חוטא נשכח בני כפדיה - משום מוקמינן ליה דקדושה.

כתובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף יא עמוד ב - בתוך מהדרת "אבן יראל" (שטינליץ)

1 **ושמואל** אמר אין מוכת בעשר - בלא השיר בתולין איירי, דהאי בשר - למה יש
2 לה לדיח פרוחה מנכות עץ.
3 **לרבנן** הכיר בה מנה לא הכיר בה ולא כלום - ומתניין רבי מאיר היא ולא רבנן, ואם
4 תאמר, אמאי לא קאמר לרבנן בין הכיר בה בין לא הכיר בה מנה, בדקאמר
5 במסקנא, ותייה ומתניין לדברי רבלי ורש לומר:
6 דלא ניהא ליה למימר הכי, דכיון דרבנן מרמו לה 1
7 לבעולה - הווי בלא הכיר בה כמו בנסה בחוקת 2
8 בתולה הנמצאת בעולה, וסבירא ליה לדיח לה 3
9 ולא כלום, ובמסקנא סבר דאז דרמו לה לבעולה 4
10 - היינו לעינן מנה, אבל מקט טעה - לא היא 5
11 כמו בעולה, דאינו מקפיד לכך במוכת עץ שיהא 6
12 מקט טעה. 7
13 **הדר** ביה רבא מרדחא - אבל מהא לא בעי 8
14 למימר דרדח ביה, משום דמקט טעה - 9
15 לבומר משמע, ואי תאמר: מנא לן דרדח ביה מנה 10
16 שאמר לרבנן לא הכיר בה ולא כלום? אמר שרור 11
17 בו מנה שאמר לא הכיר בה לדבי מאיר מאתים, 12
18 אלא נפרש לא הכיר בה - מנה, ותיק ברייתא 13
19 רבינא ורש לומר: ברייתא לעיל בקטנתא: 14
20 דאין לה סברא, דאי חשיב מקט טעה לא היא לא 15
21 כלום, ואי לא חשיב מקט טעה - למה לא בעי 16
22 לה מאתים? כיון דטרמיה לה לבוגרת, דאטו 17
23 לבוגרת פרוחה לה מכתובתה, אמר

1 ואין זמן מענת בתילין - אין יכול להפסידה אותה מנה, ולומר: בחוקת בתולה נשאתיך,
2 והרי מקדח מקט טעה. **גמרא** נשאה מוכת עץ - נתי דאין כאתא כאתא, מידו לא נרע
3 מעץ התקטף, ולרבנן דרפלינו אמוכות עץ כתובתה מנה, וכן לעינן כדן גדול, דתנן ויבמות
4 (נטא): לא ישא את מוכת עץ - ואז נמי אסירא ליה, לא נמי מוכת עץ **בבשר אדם** -
5 בעולה לא הוויא - מוכת עץ נמי ליתא, **כאפי**
6 **נפשה** - בלא בברי, ולא אמר רב יוחידי
7 משמיה דרב ומשמיה דשמואל, אלא אתרו
8 ונפיהו אפילוהו בה, וקטן **שמא** על הגדולה
9 ויוכיח עץ - ומדפלגיהו תנא לתרתיה, ולא
10 אפילוהו בלא אלא במוכת עץ, שמעת מנה
11 אינו מוכת עץ בבשר, הכי **קאמר** נדול **חבא** על
12 הקטן, ואלו כלום - אנה ביהא לדברי רבלי,
13 הלכך, כתובתה מאתים, ולא אפילוהו עלה
14 דפרוחו מנאן כגון אבצע בעין, דתנן במכתב
15 נדח (נדח) גבי בת פרוחה משלש שנים ויום אחה
16 ויהי מדעמה הירצא על ידי פרוחה באה אחת
17 תחתיה, אלא קתילול של פרוחה מנבן - חורין
18 אחרים תחתיהם, וקטן **שמא** על הגדולה -
19 מוכת עץ היא, וזו כתובתה מאתים, דברי רבי
20 מאיר, ורבנן אומרין: על מוכת עץ כתובתה
21 מנה, והא נמי, דקא קשיתיה לה מוכת עץ -
22 כתובתה מנה, כשהכיר בה - כשנכסה וככה
23 לה כתובה, היה יודע שהיא מוכת עץ, מדמי לה
24 לבוגרת - דקיימא לן שכלו בתוליה, במכתב
25 יבמות (נטא), דקתני "בבתולה" - פרט
26 לבוגרת שכלו בתוליה, ואפילו הכי - בתובתה
27 מאתים, ואלו כלום - דמקט טעה הוא, ואפילו
28 מנה אין לה, היא אוסרת מוכת עץ אני -
29 משמיהו רבא, והוא אוסר לא כי אלא ורובת
30 איש את - ותרשא את האמה בחוקת בתולה
31 ולא מנא לה בתוליה, היא אוסרת מוכת עץ אני
32 כי, שמע מינה איך לה כתובה, וא מנה או
33 מאתים, דאי לית לה - מאי נאנת דרבא רבן
34 נגמיליה: אלא: מוכת עץ שלא הכיר בה - ש
35 לה כתובה, חיובתא דרמי רב מנא דאמר רב
36 הכיר בה דברי רבלי ואל כלום, **אלא אמר רבא**
37 **לרבי מאיר** בין הכיר בה בין לא הכיר בה
38 מאתים - ומתניין דקתני היא אוסרת מוכת
39 עץ אני, וקא תבעה מאתים - רבי מאיר היא,
40 לרבנן הכיר בה מנה - ומתניין דרבא דקתני
41 ורבנן אומרין מוכת עץ מנה - כשהכיר בה,
42 לא הכיר בה ולא כלום - והא לא מנע
43 לומר: מאיר הכיר בה מאתים, לא הכיר
44 בה - מנה, דאי במקט טעה מחוקתין ליה משום
45 לא הכיר בה - לית לה מידה, ואי לאו מקט
46 טעה הוא - אין חילוק בין הכיר ללא הכיר,
47 והרי ביה רבא נרסין, ולא נרסין תוהיא, והרי
48 ביה רבא מנאי דאמר לרבנן לא הכיר בה ולא
49 כלום, אלא: בין הכיר בה בין לא הכיר - ש
50 מנה לרבנן, ומאתים לרבי מאיר, ומתניין
51 דרבה - דרבי חבא, הוצאת **שם** עי - לישע
52 מנא כסף אם שקר, וליסקל אם אמת היה, **ב**
53 **לית** דין - וזקיק לבוא לביח דין וואמר רבי,
54 ואמר רב הייא נרסין, ומויתב רב נתמן נרסין,
55 נסתתפה שרדו - מולך נרם, כאדם שהמנו בא וסוחר את זרעתו ועסקה, מקט טעה לנפשי פשטני - ואין לה כלום, כי אסירה רב ששת לחא שפתינתא - לחאי זאת אומרת
56 לדליל, דיש לה כתובה מנה, וקשיא ליה - דא דאומיתין, ואמר רבא נרסין, והלא קשיא דך - ואקשנין לרבא, אלא קשיא דך דלעיל דקתני ונתנה מעיקרא יש לה כתובה מנה
57 תיין - לחאיא לדליל דיבעה הוצאת שם רע, ויחזקא דתרעת לה לא תתרעה הכי, אלא הכי: אם יש עדים כו', **נמצאת** - לא הכיר בה משמע, וקא מורין רבא: יש לה כתובה מנה
58 אלא מהא דרבי מרדחא לדליל, דהא איהו אמר לרבנן ולא כלום, וכרבי מאיר נמי לא תוקמה, דהא רבי מאיר מאתים קאמר, ויש לה עדים שלא נסתרה - רותא אשמעינן, דאפילו
59 הכי אין חשני יכול לטעון טעה בתוליה להפסידה כתובתה, ולימא מקט טעה הוא, שרתי ננסה ראשון - ועליו לרעת שבעולה.

תבניות פרק ראשון - בתולה נשאת דף יב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ)
תוספות

1 דמולוי ברו - באלמנות קלות בעיניהם להוציאן מפני שבחובותן מועטת, תקינו להו
2 מנתן, ונבאי היה לך, ואף על פי שאלמנות ישראל נמי בחובותן מנה, מרוד כתיבן חשיבי
3 טפי, ונבאי להם גירושיה בתיהיקן זותר משראל. **משנה נאמנת** - קא סלקא דעתך
4 משום דברי ושטאן ברי עדיף. **הרי** 11 שבעבלה עד שלא תתארס, אחזקת

5 **נמארי חייב** - לשלם פטור - מלשלם ומכל
6 מברקו שמבעיניו ליה שבעות ידעת שוכן סוף הוא
7 כדריש, שאינו יודע עטמה חייב לו ובת הוא -
8 כלומר מיוחס הוא. אף בראשונה - גבי בעיית
9 תכונה. [אין] בחובה אחזקת - אחזקת
10 הבעל. הכי נמי גבי ביה בידך, איכא למינח
11 נמי: אויף ממונא בחוקת מריה, ופטור. **אלא**
12 **איכא מנן** - כגון שראשונה נאמנת, וכגון
13 היא אומרת "מוכת עין אני", דאמרין בנן דאי
14 בעיא טענה כגון מעלייתא חייב, וקא גבי
15 'משארסתינא נאמנת' הוד טענה 'מוכת עין אני'
16 וטענה מעלייתא, דלא פסלה פשעה ממונה.
17 וקאמריה 'נאמנת' [משארסתינא], וקא מפסילה
18 נפשה, דאשת ישראל שזנאה אסורה לבחן -
19 שבעת מנה קישטא אקמרה. וזכב עין אשת
20 'מוכת עין אני', אי בעיא אקמה ומוכב עין אני
21 'תחתין' ואת ליה מתאן, וקא אמרה 'מוכת עין
22 גבי אית תובע, מאי מנא איכא להמנהיג הלכה
23 אויף ממונא בחוקת מריה. אוקמה אחזקת -
24 מספקא לן אשעת ארוסין, אי בתולה הוא
25 ותשבעד לה למתאימי, אי בעולה הוא -
26 תשבעד אשה על חזקתה ובתולה נולדה, ודך
27 השתא הוא איתניסה אחר ארוסין. מאי חזקה
28 אית ליה להאי - תובעב דנפקיה אחזקת
29 לבנות: הלכך ויל בחר חזקה דמונא.
30 **דאם**

1 דמולוי ברו - פירש בקונטרס: שהיו קלות בעיניהם להוציאן, לפי שהיתה
2 בחובותן מועטת, וקשה דמעיקרא נמי ודעי שקלות בעיניהם להוציאן כיון דמנה
3 חשיב בר מועט: ונראה לרבינו יצחק לפרש: דמולוי ברו - שמקנה בני אדם מנעמי
4 מלנשואי, לפי שהיו קלות בעיניהן, שאין לה בחובה אלא רביעי ממה שיש לה לבתולה,
5 ותקינו לה מנתן, כיון דרוח דפרישי מנייהו נלמידי,
6 והווי נפיקסי קופי על בתולות ישראל, ולא היה
7 שום אדם שרץ עליהם - אחריתיה נלמולתייהו.
8 היינו נרקט מעיקרא מולוי, שהיו מנעמי ולא
9 למגרי פורשים, ובתר ונבי גיטו 'פרישי' **בית דין**
10 על כתיבה דהוה ונבין בו ולא מרוד בחובות -
11 אף על פי שלא אדם בלשון תוספת, אלא ארבע
12 מנות דהוה לויב. וקא סלקא דעתך ללא הנבה,
13 דלא הוה, ובלשון תוספת אית כתב - אף שמעול לו
14 זמנא שום מאד הוא. והוא לריות בחובות
15 ובמשפחות גמרוסות, ושקיי בהו למינח דרוח
16 ליב, ואפילו אית כתב לה בחובה - גובה ארבע
17 מנות בתנאי בית דין, כמו בננות שישא מנתא.
18 דתקנה גמורה היא. **והוא** אומר לא כי בו -
19 אף על פי דבסוף 'ומנתי' [לכאן] אונא (לה) דיק
20 מרקנה לך ברי ומדיחי בברי, הבא לויבא
21 למיטעי - קני' לרי אף על גב דאריי' שבעא.
22 **מנה** לו בידך והלה אומר אני יודע - פירוש:
23 אני יודע אי הלייתו מעולם אבל הלייתו ואני
24 יודע אם פירעת - כן כהר"א אונא (לה) כתיב
25 (שם קת"א) חדיב. **רב** תנא ורב יודיה אמרי
26 חייב - כל באורה נראה ליה דתי דרבי אבי
27 דאמר: מנה שאני יכול לשבע משלם. וטעמיה
28 דרבי אבא משום דרישי (שבעות מאה) 'שבעת'
29 ה' היתה בני שנים' - ולא בני שני יודיה בעת
30 אמר מנה לכאב ברי אביך, ואמה: חמשין גובא,
31 חמשין ליענא. ואבהו כהאי גונא, מתוך
32 שאין יכול לשבע - משלם ואי מנה לו בידך
33 הלה אומר אני יודע חייב - אין כן שבעתה,
34 דאפילו היה אומר אני יודע בכל - חייב ותמה
35 בדפוס 'שן תולדי' (כבא בתרא לקה). בני
36 האומר הו' אשה, משמע דרביי אית ליה מנה לו
37 בידך והלה אומר אני יודע חייב. ובפוס' 'חזקת
38 הבתים' (לה) משמע דאית ליה לרבי אבא ושו
39 לומר: דאפילו למנא דאמר חייב, איכא למידיש
40 שבעות בני שנים' - 'לא לן דהושיעין' -
41 שדניהם אית דיעי, אלא שער אחד מניד אחד
42 חייב בלתי מוסר. דבאבה, מתוך שאינו יכול
43 לשבע - מיהו תמה דרב יודיה גופיה אית
44 ליה בריש 'פרישי' (כבא אונא מא) אפילו נזק
45 אחר ברי ומזק אומר שגא - דמוציא מחברו
46 עליו ודראיתו ואין לומר דרב יודיה סתמוכס
47 דאמר: מנן ומזל מספק חזקתן, ולא לית לה
48 חזקת מנן, ולחייב כי איכא ברי ושטאן - נטל
49 הכל, והיה דאקמרי אבר בירודה אומר: זו וברי סמוכס, אבל חכמים אפילו לרב יודיה. דלרבנן מודה רב יודיה דפטור, ורב נחמן ורבי יוחנן על כרחך כרבנן, דלסמוכס לכל הפחות
50 דסבר רבנן: וני מוכר שור לרבינו ומנא נחמן, ועוד, נחמן בפרק 'הושאל' (כבא מצינא צא.א) המשאל אומר שאלה מנה הלה אומר אני יודע - חייב. וקאמר בנבארי חתיה
51 תיבזבת את נחמן ורבי יוחנן, ומאי קושיא: הא על כרחך מנתנין סתמוכס אפילו לרב יודיה. דלרבנן מודה רב יודיה דפטור, ורב נחמן ורבי יוחנן על כרחך כרבנן, דלסמוכס לכל הפחות
52 חזקתן אבא יא פליגי אליבא דרבנן, ולסמוכס לעולם חזקתן, אפילו ברי ושטאן - פריך שפיר ממתניתין, דרבנן תריא. ולסמוכס חזקתן ושו לומר: דהתם ברי גרש ושטאן טוב, ולפי
53 שהמוכר אית ליה שם טעון הו' ברי, ושטאן דמוק טוב - דלא היה לה למדעי. אבל מנה לו בידך - הברי טוב והשטאן גרש, הדהוה ליה לרע אם חייב אם לאו. אבל קשה דבעי למינח סוף
54 דא רב יודיה דמשאלו היא, דפסק כרבנן גמולא, וחתם ברי גרש ושטאן טוב, שבעל אינו יודע מניו. ובעלה, ואם כן תקיש שרשאלו אישמואל פרקי 'הרידה' (כבא אונא מא) שאלו לומר: הדין
55 דההי' מניו למינח ולשערי, ועדי ש' לומר: ודגאן דהבא חבד' דה כלל דרוד גרול - לא לניקא אומר ברי ומזק אומר שטאן. אלא בדיקאמו דההו' אי נמי לבי לאו, וקשה על זה דאפילו לפי
56 אי נמי דהתם לא אתי שפיר, דהא בסוף 'ומנתי' (שם לה) אית ליה לרבנן כהר"א, דאפילו נזק אומר ברי, וישמואל סובר כרבנן בדמוכב בדיקאמו שור לחתרו? **אלא** אימא - מנא
57 האי שטאן לא אתיא אלא רבי יוחנן בודאיה דומתו עין ליכא מנן, כדמוכב לקמן, ודמוכב לקמן, אבתי, על כרחך דא רב יודיה דמשאלו היא, דלא לשמואל
58 פטור - תקשי ליה מנתניתן ד'הושאל' (כבא מצינא צא.א) המשאל אומר שאלה מנה, והלה אומר אני יודע - חייב, דלשמואל ליכא לשנוי כדתיב רב נחמן ולחייב יוחנן כגון שיש
59 עסק בעתה בניהן, ומתוך שאינו יכול לשבע משלם, וישמואל אית ליה כהר"א בפרק 'כל שבחיה' (שבעות מא) חזקה שבעתה לטיג, ויא שכלול ש' לומר: דאיכא למינח דלשילם
60 מנה לו בידך והלה אומר אני יודע - לשמואל פטור, ומזקי ממונא מנתניתן ד'הושאל' כשש עסק שבעתה, וכדוהוא תנא דאית ליה מתוך שאינו יכול לשבע משלם, והוא סבר באדוך תנא,
61 בלפולגות דהאי אבי בפרק 'כל תבשכין' (שם).

1 **בין דהווי דמולוי ברו** - תקינו להו מנתן, **בין דהווי**
2 **דקא פרישין מנייהו**, **דאמרי**: **עד דמסבין לאמנת**
3 **בהנין**, **ניזיל ניסוב בתולה בת ישראל**, **אתרוייהו**
4 **למתייהו**, **"בית דין של פהנים בו"**, **אמר רב יהודה**
5 **אמר שמואל**: **לא בית דין של פהנים בלכר אמרו**,
6 **אלא אפילו משפחות המיוחסות בישראל**, **אם רצו**
7 **לעשות פדרך שהפניהם עושין** - עושין, **מיתבי:**
8 **הרוצה לעשות פדרך שהפניהם עושין**, **כגון בת**
9 **ישראל לכהן ובת כהן לישראל** - עושין, **בת ישראל**
10 **לכהן, ובת כהן לישראל הוא דאיכא צד בהונה, אבל**
11 **מבעיא בת ישראל לישראל**, **לא לא מבעיא קאמר**, **אלא**
12 **קא מעלינן ליה, אבל בת ישראל לכהן, מצי אמר**
13 **לה עליוי קא מעלינן ליה, אימא לא, קמישמע לן**.
14 **משנה הנשוא את האשה ולא מצא לה בתולים,**
15 **היא אומרת: משארסתינא נאמנת, ונתחזקה שדהו**.
16 **והוא אומר: לא כי, אלא עד שלא ארסתיך, והיה**
17 **מקחי מקח כענית**, **רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים:**
18 **נאמנת**, **רבי יהושע אומר: לא מצינו אנו תיני, אלא**
19 **דרי וז היתה רבקה בעילה עד שלא תתארס והעמיה, עד**
20 **שתיבאי אומר דלרביה**, **נמארי חייב**, **"מנה לו בידך"**
21 **ותלה אומר "אני יודע"**, **רב יהודה ורב הונא אמרי:**
22 **רב הונא ורב יהודה אמרי: חייב, ברי ושטאן - ברי עדיף**. **רב נחמן ורבי יוחנן אמרי: פטור,**
23 **אויף ממונא בחוקת מריה, אמר ליה אבין לרב יוסף: הא דרב הונא ורב יהודה - דישמואל**
24 **היא, דתנן: היתה מעוברת, ואמר: לה: מה טובו של עופר? ה? מאיש פלוני, וכן הוא, רבן**
25 **גמליאל ורבי אליעזר אומרים: נאמנת**, **ואמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבן גמליאל**.
26 **ואמר ליה רב שמואל ברי יהודה לרב יהודה: שנינא, אמרתן לן משמיה דשמואל הלכה כרבן**
27 **גמליאל אף בראשונה**, **מאי "אף בראשונה"?** **אף על גב דאיכא למימר אויף ממונא בחוקת**
28 **מריה** - **אמר רבן גמליאל ברי עדיף**, **אימא לך רב יהודה ורב הונא דאמרי ברבן גמליאל: ורב**
29 **נחמן ורבי יוחנן דאמרי קרבי יהושע? קימא לך רב נחמן: אנא דאמרי אפילו ברבן גמליאל:**
30 **עד פאן לא קאמר רבן גמליאל התם אלא דאיכא מנן, אבל הכא - מאי מנן איפא? אי נמי**
31 **עד פאן לא קאמר רבן גמליאל התם אלא דאמרין אוקמה אחזקת, אבל הכא - מאי חזקה**
32 **אית ליה להאי? הדי נמי מסתברא דקא מעלינן, דרב נחמן הוא דאמר ברבן גמליאל**.
33 **דאם**

כתובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף יג עמוד א - מתוך מהדרת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 **דא** אסי אמר בעלה - אבל סתדה מורה רבי יחישה דאמנת לומר לכשר נבעלה, במנו
2 אהלכא. **משנה** דיוסת איש את - קודם שאתקין. **גמרא** מעניתיה כבאי - מה
3 היא תובעת. ומה דהו דרעה ליתק? **במאנים** ומה - היא אומרת: "מוכת עין אני, יש לי
4 מאניה, אף על פי שלא הכיר בי", והוא אומר: "דיוסת איש את, ואן לך אלא מנה".

5 וקסבר: כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה -
6 יש לה כתובה מנה. מננה ולא כולם - היא
7 תובעת מנה. והוא אומר: "איך לך כלום?". **בבב**
8 לה - תנא דמנני. דאילו רבי יוחנן לא שבקי
9 ורבי עובדי ברבי מאיר. **קסבר** - רבי יוחנן,
10 כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה
11 מנה. והכך, על בחוקת ערומתית רבי
12 מאיר, היא דאמר מאניה. והוא אומר: "דיוסת
13 איש את, יש לך מנה. דא רבנא היא - לא
14 נבעת אלא מנה, והוא אומר: "דיוסת איש את
15 ויש לך מנה" - מאי איכא בין טענתא דדיה
16 לטענתא דיהה? כשלמא לרבי אלעזר - דאמר
17 דיוסת איש את לה כלום. היינו דקתני תרתי -
18 בבי במתניתין, גבי פלוגתא דמננא: "היא
19 אומרת ומננא" נאסתי? ודיה אומרת
20 מוכת עין אני. היא אומרת מדידת בי המא
21 והוא אופקי בו" - היא אומרת מאיסיטו?
22 נאסתי? תנא למנני: בה "יהיה מקח מקח
23 טענה" - לגמרי משמע, ואין לה כלום. לאפקי
24 מדבר חייא בר אבין דאמר לעיל (יאב): כנסת
25 בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה כתובה
26 מנה. ותנא היא אומרת "מוכת עין אני" -
27 לאפקי מדמרי בר חנא. דאמר לעיל בני מוכת
28 עין: אבל לא הכיר בה - דברי הכל ולא כלום.
29 **אמר רבי יוחנן** - דאמר כנס בחוקת בתולה
30 ונמצאת בעלה - יש לה כתובה מנה. אף
31 מאי מקח טענה דקתני - מאניה. כבאי מנה -
32 יש לה. למה לי למינני נגמלא דהיא אי
33 לאשמועתי? פלוגתא דרבנן נגמלא רבי יחישה
34 בביר שבמא. ואוקי מננא בחוקת מריה. ליתני
35 חויה לאפקי מדמרי בר חנא. ולאשמועתי
36 מעניתיה. **דאיכא לבייט** מנו - מה דאי כביא
37 אמר: "מוכת עין אני. בתיימא" - ליכא
38 למימר מנו לרבי יוחנן, דמוקי מתניתין כרבי
39 מאיר. דאמר: מוכת עין כאל הכיר בה -
40 בתוכה נאסתי. כאל שום מנו, ומה די
41 אומרת "מוכת עין אני תחתך", מה לי אמרה
42 "מעיקרא". **משנה** נראה מדידת - בפניה,
43 ומשום חפשו דפסולין לנתן ולמננה. ואין
44 שנבעתה פסול - פסלה מן המננא. **אמנת**
45 וכשרה לכתובה. ולא מספקין לה בבעלה
46 לפסול לה. חיתה מקושרת בו" - בגמרא מפרש
47 תרתי למה? **גמרא** מתיבתא - ואף על פי
48 שלא ראה שנבעלה - נפסלה לכתובה לרבי
49 יחישה, ברקלמן, דומעלה עוש בחיטין. אבל
50 ומתה חזי - אלאמא נקט שומעין בלשון
51 אבילה. כשלמא ליעורי היינו דקתני תרתי -
52 דלא אמרה, להודיעך כחו דרבי יחישה. דאף על גב
53 דהיה רביה שנבעלה - פסולה. ומעוברת -
54 להודיעך כחו דרבי נגמלא. מתיבתא - אם
55 השבץ היה נקבה השאט לכתובה לרבן נגמלא.
56 דאי אשמועתי? בדידה - הוא אמנתא. איהו,
57 והוא דהיה לה חוקה וכשרת מעיקרא -
58 אמרין אוקמה חזוקה ואל תפסילה מספק.
59 אבל כשר, לא היה לה חוקה בדידת -
60 איכא לא. ותימא למאן דאמר בו" - לכן
61 כשמעתי. **מאי איכא לבייט** - תרתי להכשיר

1 **דא** אסי אמר בעלה - אבל סתדה מורה רבי יחישה דאמנת לומר לכשר נבעלה, במנו
2 אהלכא. **משנה** דיוסת איש את - קודם שאתקין. **גמרא** מעניתיה כבאי - מה
3 היא תובעת. ומה דהו דרעה ליתק? **במאנים** ומה - היא אומרת: "מוכת עין אני, יש לי
4 מאניה, אף על פי שלא הכיר בי", והוא אומר: "דיוסת איש את, ואן לך אלא מנה".
5 וקסבר: כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה -
6 יש לה כתובה מנה. מננה ולא כולם - היא
7 תובעת מנה. והוא אומר: "איך לך כלום?". **בבב**
8 לה - תנא דמנני. דאילו רבי יוחנן לא שבקי
9 ורבי עובדי ברבי מאיר. **קסבר** - רבי יוחנן,
10 כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה
11 מנה. והכך, על בחוקת ערומתית רבי
12 מאיר, היא דאמר מאניה. והוא אומר: "דיוסת
13 איש את, יש לך מנה. דא רבנא היא - לא
14 נבעת אלא מנה, והוא אומר: "דיוסת איש את
15 ויש לך מנה" - מאי איכא בין טענתא דדיה
16 לטענתא דיהה? כשלמא לרבי אלעזר - דאמר
17 דיוסת איש את לה כלום. היינו דקתני תרתי -
18 בבי במתניתין, גבי פלוגתא דמננא: "היא
19 אומרת ומננא" נאסתי? ודיה אומרת
20 מוכת עין אני. היא אומרת מדידת בי המא
21 והוא אופקי בו" - היא אומרת מאיסיטו?
22 נאסתי? תנא למנני: בה "יהיה מקח מקח
23 טענה" - לגמרי משמע, ואין לה כלום. לאפקי
24 מדבר חייא בר אבין דאמר לעיל (יאב): כנסת
25 בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה כתובה
26 מנה. ותנא היא אומרת "מוכת עין אני" -
27 לאפקי מדמרי בר חנא. דאמר לעיל בני מוכת
28 עין: אבל לא הכיר בה - דברי הכל ולא כלום.
29 **אמר רבי יוחנן** - דאמר כנס בחוקת בתולה
30 ונמצאת בעלה - יש לה כתובה מנה. אף
31 מאי מקח טענה דקתני - מאניה. כבאי מנה -
32 יש לה. למה לי למינני נגמלא דהיא אי
33 לאשמועתי? פלוגתא דרבנן נגמלא רבי יחישה
34 בביר שבמא. ואוקי מננא בחוקת מריה. ליתני
35 חויה לאפקי מדמרי בר חנא. ולאשמועתי
36 מעניתיה. **דאיכא לבייט** מנו - מה דאי כביא
37 אמר: "מוכת עין אני. בתיימא" - ליכא
38 למימר מנו לרבי יוחנן, דמוקי מתניתין כרבי
39 מאיר. דאמר: מוכת עין כאל הכיר בה -
40 בתוכה נאסתי. כאל שום מנו, ומה די
41 אומרת "מוכת עין אני תחתך", מה לי אמרה
42 "מעיקרא". **משנה** נראה מדידת - בפניה,
43 ומשום חפשו דפסולין לנתן ולמננה. ואין
44 שנבעתה פסול - פסלה מן המננא. **אמנת**
45 וכשרה לכתובה. ולא מספקין לה בבעלה
46 לפסול לה. חיתה מקושרת בו" - בגמרא מפרש
47 תרתי למה? **גמרא** מתיבתא - ואף על פי
48 שלא ראה שנבעלה - נפסלה לכתובה לרבי
49 יחישה, ברקלמן, דומעלה עוש בחיטין. אבל
50 ומתה חזי - אלאמא נקט שומעין בלשון
51 אבילה. כשלמא ליעורי היינו דקתני תרתי -
52 דלא אמרה, להודיעך כחו דרבי יחישה. דאף על גב
53 דהיה רביה שנבעלה - פסולה. ומעוברת -
54 להודיעך כחו דרבי נגמלא. מתיבתא - אם
55 השבץ היה נקבה השאט לכתובה לרבן נגמלא.
56 דאי אשמועתי? בדידה - הוא אמנתא. איהו,
57 והוא דהיה לה חוקה וכשרת מעיקרא -
58 אמרין אוקמה חזוקה ואל תפסילה מספק.
59 אבל כשר, לא היה לה חוקה בדידת -
60 איכא לא. ותימא למאן דאמר בו" - לכן
61 כשמעתי. **מאי איכא לבייט** - תרתי להכשיר
62 בה למה לי בין דומרת בראה שנבעלה. מלקין על הויה - מנת מרדוח. ואין אסרין - אשה על בעלה בשביל יוד בעלמא. לימא דא רבי יחישה - ומדום ואל הויה
63 נבעלה. כיוחסין - כבודנה. לפתרי - משמע יוד בעלמא.

1 **דא** אסי אמר בעלה - אבל סתדה מורה רבי יחישה דאמנת לומר לכשר נבעלה, במנו
2 אהלכא. **משנה** דיוסת איש את - קודם שאתקין. **גמרא** מעניתיה כבאי - מה
3 היא תובעת. ומה דהו דרעה ליתק? **במאנים** ומה - היא אומרת: "מוכת עין אני, יש לי
4 מאניה, אף על פי שלא הכיר בי", והוא אומר: "דיוסת איש את, ואן לך אלא מנה".
5 וקסבר: כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה -
6 יש לה כתובה מנה. מננה ולא כולם - היא
7 תובעת מנה. והוא אומר: "איך לך כלום?". **בבב**
8 לה - תנא דמנני. דאילו רבי יוחנן לא שבקי
9 ורבי עובדי ברבי מאיר. **קסבר** - רבי יוחנן,
10 כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה
11 מנה. והכך, על בחוקת ערומתית רבי
12 מאיר, היא דאמר מאניה. והוא אומר: "דיוסת
13 איש את, יש לך מנה. דא רבנא היא - לא
14 נבעת אלא מנה, והוא אומר: "דיוסת איש את
15 ויש לך מנה" - מאי איכא בין טענתא דדיה
16 לטענתא דיהה? כשלמא לרבי אלעזר - דאמר
17 דיוסת איש את לה כלום. היינו דקתני תרתי -
18 בבי במתניתין, גבי פלוגתא דמננא: "היא
19 אומרת ומננא" נאסתי? ודיה אומרת
20 מוכת עין אני. היא אומרת מדידת בי המא
21 והוא אופקי בו" - היא אומרת מאיסיטו?
22 נאסתי? תנא למנני: בה "יהיה מקח מקח
23 טענה" - לגמרי משמע, ואין לה כלום. לאפקי
24 מדבר חייא בר אבין דאמר לעיל (יאב): כנסת
25 בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה כתובה
26 מנה. ותנא היא אומרת "מוכת עין אני" -
27 לאפקי מדמרי בר חנא. דאמר לעיל בני מוכת
28 עין: אבל לא הכיר בה - דברי הכל ולא כלום.
29 **אמר רבי יוחנן** - דאמר כנס בחוקת בתולה
30 ונמצאת בעלה - יש לה כתובה מנה. אף
31 מאי מקח טענה דקתני - מאניה. כבאי מנה -
32 יש לה. למה לי למינני נגמלא דהיא אי
33 לאשמועתי? פלוגתא דרבנן נגמלא רבי יחישה
34 בביר שבמא. ואוקי מננא בחוקת מריה. ליתני
35 חויה לאפקי מדמרי בר חנא. ולאשמועתי
36 מעניתיה. **דאיכא לבייט** מנו - מה דאי כביא
37 אמר: "מוכת עין אני. בתיימא" - ליכא
38 למימר מנו לרבי יוחנן, דמוקי מתניתין כרבי
39 מאיר. דאמר: מוכת עין כאל הכיר בה -
40 בתוכה נאסתי. כאל שום מנו, ומה די
41 אומרת "מוכת עין אני תחתך", מה לי אמרה
42 "מעיקרא". **משנה** נראה מדידת - בפניה,
43 ומשום חפשו דפסולין לנתן ולמננה. ואין
44 שנבעתה פסול - פסלה מן המננא. **אמנת**
45 וכשרה לכתובה. ולא מספקין לה בבעלה
46 לפסול לה. חיתה מקושרת בו" - בגמרא מפרש
47 תרתי למה? **גמרא** מתיבתא - ואף על פי
48 שלא ראה שנבעלה - נפסלה לכתובה לרבי
49 יחישה, ברקלמן, דומעלה עוש בחיטין. אבל
50 ומתה חזי - אלאמא נקט שומעין בלשון
51 אבילה. כשלמא ליעורי היינו דקתני תרתי -
52 דלא אמרה, להודיעך כחו דרבי יחישה. דאף על גב
53 דהיה רביה שנבעלה - פסולה. ומעוברת -
54 להודיעך כחו דרבי נגמלא. מתיבתא - אם
55 השבץ היה נקבה השאט לכתובה לרבן נגמלא.
56 דאי אשמועתי? בדידה - הוא אמנתא. איהו,
57 והוא דהיה לה חוקה וכשרת מעיקרא -
58 אמרין אוקמה חזוקה ואל תפסילה מספק.
59 אבל כשר, לא היה לה חוקה בדידת -
60 איכא לא. ותימא למאן דאמר בו" - לכן
61 כשמעתי. **מאי איכא לבייט** - תרתי להכשיר
62 בה למה לי בין דומרת בראה שנבעלה. מלקין על הויה - מנת מרדוח. ואין אסרין - אשה על בעלה בשביל יוד בעלמא. לימא דא רבי יחישה - ומדום ואל הויה
63 נבעלה. כיוחסין - כבודנה. לפתרי - משמע יוד בעלמא.

השבתנו
רבי יחישה דאמנת לומר לכשר נבעלה, במנו
אהלכא. משנה דיוסת איש את - קודם שאתקין. גמרא מעניתיה כבאי - מה
היא תובעת. ומה דהו דרעה ליתק? במאנים ומה - היא אומרת: "מוכת עין אני, יש לי
מאניה, אף על פי שלא הכיר בי", והוא אומר: "דיוסת איש את, ואן לך אלא מנה".
וקסבר: כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה -
יש לה כתובה מנה. מננה ולא כולם - היא
תובעת מנה. והוא אומר: "איך לך כלום?". בבב
לה - תנא דמנני. דאילו רבי יוחנן לא שבקי
ורבי עובדי ברבי מאיר. קסבר - רבי יוחנן,
כנס בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה
מנה. והכך, על בחוקת ערומתית רבי
מאיר, היא דאמר מאניה. והוא אומר: "דיוסת
איש את, יש לך מנה. דא רבנא היא - לא
נבעת אלא מנה, והוא אומר: "דיוסת איש את
ויש לך מנה" - מאי איכא בין טענתא דדיה
לטענתא דיהה? כשלמא לרבי אלעזר - דאמר
דיוסת איש את לה כלום. היינו דקתני תרתי -
בבי במתניתין, גבי פלוגתא דמננא: "היא
אומרת ומננא" נאסתי? ודיה אומרת
מוכת עין אני. היא אומרת מדידת בי המא
והוא אופקי בו" - היא אומרת מאיסיטו?
נאסתי? תנא למנני: בה "יהיה מקח מקח
טענה" - לגמרי משמע, ואין לה כלום. לאפקי
מדבר חייא בר אבין דאמר לעיל (יאב): כנסת
בחוקת בתולה ונמצאת בעלה - יש לה כתובה
מנה. ותנא היא אומרת "מוכת עין אני" -
לאפקי מדמרי בר חנא. דאמר לעיל בני מוכת
עין: אבל לא הכיר בה - דברי הכל ולא כלום.
אמר רבי יוחנן - דאמר כנס בחוקת בתולה
ונמצאת בעלה - יש לה כתובה מנה. אף
מאי מקח טענה דקתני - מאניה. כבאי מנה -
יש לה. למה לי למינני נגמלא דהיא אי
לאשמועתי? פלוגתא דרבנן נגמלא רבי יחישה
בביר שבמא. ואוקי מננא בחוקת מריה. ליתני
חויה לאפקי מדמרי בר חנא. ולאשמועתי
מעניתיה. דאיכא לבייט מנו - מה דאי כביא
אמר: "מוכת עין אני. בתיימא" - ליכא
למימר מנו לרבי יוחנן, דמוקי מתניתין כרבי
מאיר. דאמר: מוכת עין כאל הכיר בה -
בתוכה נאסתי. כאל שום מנו, ומה די
אומרת "מוכת עין אני תחתך", מה לי אמרה
"מעיקרא". משנה נראה מדידת - בפניה,
ומשום חפשו דפסולין לנתן ולמננה. ואין
שנבעתה פסול - פסלה מן המננא. אמנת
וכשרה לכתובה. ולא מספקין לה בבעלה
לפסול לה. חיתה מקושרת בו" - בגמרא מפרש
תרתי למה? גמרא מתיבתא - ואף על פי
שלא ראה שנבעלה - נפסלה לכתובה לרבי
יחישה, ברקלמן, דומעלה עוש בחיטין. אבל
ומתה חזי - אלאמא נקט שומעין בלשון
אבילה. כשלמא ליעורי היינו דקתני תרתי -
דלא אמרה, להודיעך כחו דרבי יחישה. דאף על גב
דהיה רביה שנבעלה - פסולה. ומעוברת -
להודיעך כחו דרבי נגמלא. מתיבתא - אם
השבץ היה נקבה השאט לכתובה לרבן נגמלא.
דאי אשמועתי? בדידה - הוא אמנתא. איהו,
והוא דהיה לה חוקה וכשרת מעיקרא -
אמרין אוקמה חזוקה ואל תפסילה מספק.
אבל כשר, לא היה לה חוקה בדידת -
איכא לא. ותימא למאן דאמר בו" - לכן
כשמעתי. מאי איכא לבייט - תרתי להכשיר
בה למה לי בין דומרת בראה שנבעלה. מלקין על הויה - מנת מרדוח. ואין אסרין - אשה על בעלה בשביל יוד בעלמא. לימא דא רבי יחישה - ומדום ואל הויה
נבעלה. כיוחסין - כבודנה. לפתרי - משמע יוד בעלמא.

כתובות מפורשות - בתולה נשאת דף יד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57

1 משום ממורות בו - הא ולא חשיב עמוני ומובאי - משום ולא פסיקא,
2 דברים אסורין ונקבות מותרות. ומצי ר' יוחנן דאין אסורין אלא
3 עד דור השלישי. ור' אבהו רבי שמעון בן אלעזר אמור איהו עשה כל שנעמנו בה ספק
4 הלל האמר. ור' אבהו הלל כשר - דבי ר' יוחנן בכל הספרים, ובפירוש רבתי ונחלא.
5 ומפרשי: כל שנעמנו בה ספק הלל, הא דרבי הלל
6 פסול. והא אמר ר' ירמיה הלל כשר, הייתי
7 דרבי אבהו ר' אבהו הלל כשר - דבי ר' יוחנן
8 דלמא אתא קמא פליגי עליה: ומירוש' הקונטרס
9 וירוש' עיקר.
10 **ממור** צווח חלל שותק איכא בנייהו - תמה:
11 דהוה ליה למישר ממור צווח ושותק
12 חלל שותק איכא בנייהו בדבדבמו שותק בני
13 פליגי. והא מבשר ליה רבי שמעון בן אלעזר:
14 **אביל** ממור צווח חלל שותק פסול - כל שנעמנו בה ספק
15 האמר: ממור צווח מנה אל דפסל רבי
16 שמעון בן אלעזר: ואמר רבתי ר' יוחנן: דמסקי
17 במילתיה איהו עשה - כל שנעמנו בה ספק
18 חלל. ולא הוה ליה למישר אלא מכריך ישראל
19 ממורים שבניהם. ואין מכריך חללין שבניהם.
20 דמיה שמעון בחלל צווח דכשר, כי הוה ליה
21 הור'ך להשמיעו בה כל שנעמנו בה ספק ממור.
22 אלא דרבי אבהו למסקי דהלל ודא כשר,
23 לא אמר צווח - פסול. **מסתייה** חלל דלא מפיקין
24 ליה מיקול - אה תאמר: מה צריך ליה?
25 טעמא: לימא: הא דשותק - משום דאדריי קא
26 מורי, דהא ממור שותק פסול לתנא קמא משום
27 דשותק בחודאי. והא דר' יוחנן חלל שותק ליה
28 שמעון, דפסול מנאי טעמא ואף על גב דרבי
29 ממור שותק ליה דהוה שותק בחודאי - לא
30 היינו משום דסבר דממור קתלי את ליה. רש
31 לומר: דרבי פירושא: לא במסתייה חלל דמפיקין
32 ליה מיקול (כחונה). פירושא: אפילו מיקול בחונה
33 אף על פי שוה מחרפו כחודאי חלל - סבור דאין
34 מריצאין אותו מיקול בחונה. וסבור אלא בעוה דחורו
35 לכר דרבי ופסוליה. וטעם הא שריך גום בממור
36 שותק לתנא קמא, ולא בממור דשותק בחודאי.
37 וכן פירש בגמ' גמ' **אביל** אה ארבי' נגלילא
38 אפילו ברוב פסולין בני מבושר - ואם האמר:
39 והא לא מבשר ברוב פסולין אלא בששתיהם ברי,
40 אית ליה מנו דא אביא אמרה לא בעוה נגלה,
41 או בלא מנו דא דכא דאיכא למישר בודק מנה.
42 אבל תנא, אפילו טועה ברי - את ליה לה
43 מנו. וליכא למישר בודק מנה, דהא נאנסה
44 ואפילו אם נאמר מדכא לא ריהא שאנסה.
45 אלא דיהא אמרה, כי דאית לה מנו - אם בן
46 חתק השתא אלהיתא. ולקמן פסיק בר דהלה
47 כרבי יוסי, ולעיל פסיק בר דהודא מאי שומאל
48 הלה ברב גמליאל ואין נראה לומר דהליגי,
49 אלא כי מנאי מייחא אינדיא דארסו וירוש'ו
50 מרוב דהודא מנו שומאל, וכן לעיל (בא) פריך
51 הלהתא אלהיתא. קיימא לן ברב ברמי בר רב
52 ואדרבה הא דר פסיק כרבי דהושע וקיימא לן
53 כרב גמליאל: ורש לומר, דרבי פירושא: במאן,
54 אין ברבן גמליאל וכוונתו ברי, ובלא ארבי'
55 שאנסה. דאיכא מנו - אפילו ברוב פסולין
56 בני מבושר, ואיירי בני כשראה מדרבתי. דאי
57 לא ראה מדרבתי - מאי פריך אין כרבי דהושע

1 שפעתיה בו - לקמיה פריך: היינו תנא קמא. דתנא קמא נמי הכי אמר, ומשום דאין בה
2 אוד מכל אלו עליו ערערו ליה להבשר. כמכין **ישראל** מפורין שבניהו - והספ ממוז' ש'
3 לך להבשרי, דאי ממוז' הוה - מידע דהוה דרבי. ואין מפורין חללין שבניהו - והספ
4 הלל יש לך לפסול. ולקמיה פריך: איהו אלמנת ביה. כל שנעמנו
5 בה ספק חלל, אלמא ספק חלל כשר. הא חלל
6 כשר - משום ספק חלל לא פסול לה. מאי טעמא
7 הניך - דפסול ליה ספק דרדו. **דארייתא** -
8 משום דהוואן פוסלין מן הוורה בבאיא, דתנא
9 לן ביבמות (ספ"א). מיכי תהיה לאיש ור', כיון
10 שנבעלה לפסול לה - פסלה. ור' יוחנן:
11 פסול מריאיתא. הידפנין לאי הוה מילא חלל
12 ורבי, מיקש ורבי. לא מה הוא פסול בבאיא -
13 אהו רבי פסול. והוא עופה נפקא לן מילא
14 חלל, כל דישלולין בשבטתו באת לרועה ואוד
15 לאשתו. רבי שמעון בן אלעזר בו - סיפא
16 דמילתיה אירשא ומילתיה פריך, דקמיא סיפא
17 אן מכריך חללין שבניהו, משמע אפשי שוה
18 חלל אבל לא היו מכריך בו, אלמא אית ליה
19 דפסול. ור' יוחנן אמר: איהו חלל שותק עשה.
20 דבשרי ונעמנו בה ספק חלל. **אמר רבי**
21 **יוחנן** כמור צווח חלל שותק איכא בנייהו -
22 אודו ששקרוהו אהו ממור אודו צווח. וכשקרוהו
23 אהו חלל - שותק, איכא כן רבי מאיר לתנא
24 קמא וכן אמר, דברייתא אליבא דרבי מאיר
25 מאיר ורבי שמעון בן אלעזר אליבא דרבי מאיר.
26 תנא קמא כרבי בן פסול קרוי ליה שותק פסול
27 ודדהיא דרבי. אבל נשואו -
28 ממורות בו דקאמר - אשתוקת קאי. ורבי
29 קאמר איהו אלמנת עשה - להבשר. כל
30 שאין בה אשתוק פסויות אלא שותק ניתנת
31 וכוין דהלה טעמא בשתיקה. והא דר' יוחנן
32 שותק פסול, ולא דר' יוחנן ליתנת את כולם.
33 ובאיתו להבשרי - באשת חלל שאנו מכריך
34 ספק, שנתגרשה אהו ספק, אבל בו שאין
35 פסול בו, ושעמנו שפסולין אותו ושותק -
36 פסול. וקאמר ליה רבי מאיר - דהוה רבי, ורבי
37 חלל, וכל אל פסול. והא דר' יוחנן - לא משום
38 דאודי, אלא משום דלא איכפת ליה, והואיל
39 ולא פסול קהל הוא. והיינו דקאמר כל שאין בה
40 אוד מכל אלו שותקת - משיאין בנותיהן
41 לכהונה. ואפילו יש בו שותק חלל. וקאמר ליה
42 רבי שמעון לתנא קמא - לאו לתנא קמא
43 דברייתא קאמר, דהווא רבנן דהיא. אלא לתנא
44 ששנה רבי: רבי מאיר בבית המדרש. ואמר
45 בשם רבי מאיר שמעוני כל שאין בה בו, א'
46 שיע לך בו' - דכרבי קאמר: איהו אלא אלמנת
47 עשה לך בו. כל שנעמנו בה ספק חלל שאנו מכריך
48 את פסולו, שהיתה אהו ספק גרשה. אבל שותק
49 חלל ואין אנו מכריך בו - פסול. תנא קמא.
50 ומיה, דתנא פליגי רבי מאיר לתנא קמא: **גמרא**
51 כל פסול דרשותי ביה פסול, ולרבי מאיר חלל
52 שותק הוא פסול, דסבר מסתייה דלא נמקי
53 ליה מיקול, ואם אני צווח - וכירוי עלי, וידע
54 שפסול בבירי. ועכשו אן מכריך שריאל חללין
55 שבניהם. אבל שותק ממור - כשר. דהא
56 דרשותי, סבה חלל וידעין שאני ממור, דמכריך
57 ישראל ממוזין שבניהו. **משנה** בו מתיין - שרין להושיא
58 בנותיהן ואלמנתיהן לכהונה, שאין רוב בני העייר מן הפסולין אשה לכהונה בבאיא -
59 אף זו תנישא לכהונה. **גמרא** דאמר כמאן - דבעי רוב כשרין. **אפילו** ברוב פסולין בני
60 מבושר, אי ברבי דהושע - **אפילו** ברוב פסולין בני
61 מבושר, אי ברבי דהושע. והא משום דאיכא חרי רובי לכשרות - אבשרה. וכבר דהודא. ולקמן מפרש טעמא
ואילו מאי שאן חרי רובי מחד דאיכא

כתובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף טו עמוד א - מתוך מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) 780

תוספות

אמר רב בקרונות של צפורי היה מעשה כו' - פירוש: לעולם ולא טענה רבי. ורבי יוחנן בן

נורי בתריהו היבא לאל טענה ברי - לכולי עלמא בעיקר תרי רובי. והא דלא קאמר

בשניא לעולם ולא טענה ברי. משום דבאקמיה לא קאמר אי טענת ברי כו. אי נמי

ונכל לפרש. דבשניא נמי איירי בברי. ודאיבא מנא. ולא תפסי הלכתא אהלכתא. ודקא

ידעבר פסיק שמואל כרבן גמליאל כדאמר לעיל:

ואת לא ועבדי שבדא עד דאיבא רוב בשוקין. אך

על ג' דלעיל משמע דברוב אחר שרי לבתולה.

רב חיאי בר אשי סבר דלתתלה בעיקר תרי. ורבי

ומתנין קרני ר'וי תו תנשא - דמשמע לבתולה.

דלמא אולא אידו לבחיהו - פירוש לתוך

ביתא. דאפילו בתוך העיר לא חשיב

קבוע. דדמי לנמנא בן הנותיה. ולא חשיב

קבוע על גבי תימון מושלך עד דאיבא רוב

ביתא. דהא דאפילו בבית. ולכך פירש בקמט

שפירש בוועל מכויו. ואם האמר. דבבוי פרק שני

(ב'א. כ) פירי אחר דאמר האומר שלחתי קמי

וקשי ל' אשת ספח - אסור בכל גזעיהם

שבטלעם מן סתומה. ומסיק אמין כל אנא אשה

ללא ינידא. ואת אמרת לו כי פירש נתידי? ובי

תימא הבא נמי בשוקא אשכחתי וקיש - התיב

דחרא לנתיחתי. משמע לבני אדם לא שייך כל

פירש מרובא פירש משום דהרד לנתיחתי ולא

דחתי איתא. דהתיב בשעת האיסור כשהו על

שום אדם לנתיחתי ונתיחתי האשה שקדש

השלח. אבל הבא. כי אולי אינה לנבה בשעה

שאסרה ר'וי הוא ניהו. פירש לזווק אבן לנו -

תימא דרבי שמעון קבוע מנא ליה ואן לומר

דמסקין בפרק 'דגשרין' (סתהרין ע"ג.) רבי

שמעון סבר כרבי דהלף 'תנינא' 'נתיחתי' ויתרי

ל' יצאיר לו לקבוע - דרבתי לתנא רבי חזקיה

מנא ליה קבוע? דלית ליה רובא. דהא באן מתבין

פטור מנמוק.

וספק נשטות להלך - תימא. לנאן דאמר

התיראת ספק לא שמה התיראת. אפילו

ספק נשטות לחמירי - פטור. משום דהתיראת

ספק דאזו ואי לנאן דאמר שמה התיראת - ויבי

מפסקין כל בשמנא שישירא דרזג' את חמירי

בבכה את זה ודחוק ודכה את זה. ובגוהר כשאמר

לו אל תחירי. אף על ג' דספק הואו שרי לומר:

דשאי התיב שידוע בודאי שיבא לידו אסור. אלא

יזיח או יביע שניהם - משום דבי שמה התיראת

אבל הבא - אינו יודע שדאי יבוא לידו אסור.

שאינו יודע את מיכה.

ולוחסין - לוי בעיקר תרי רובי ומיניה ב' -

היה מצי' לשערי. שאני הניק' דלית

ליה חזקה וכשרות.

ולכך

בקרונות של צפורי היה מעשה. וכרדיני אמר. דקאמר

רבי אמר: והוא שותיהה סיעה של בני אדם ששרין

ועוברת לשם. וכרדיני נמי. ונאי: נבעלת

בקרונות - פשרה לשעת קרונות - פשרה לקהונה. אבל

אלא: נבעלת בשעת קרונות - פשרה לקהונה. אבל

פירש אהד מציפורי ובעל - הולך שותין. כי הרי דמי

אחא רב דימי אמר ועירי אמר רבי תנינא. ואמר

לה אמר ועירי אמר רבי תנינא: הולבין אחר רוב

העיר. ואין הולבין אחר רוב סיעה. כלפי לייא?

הני ניידי והני קבועי וקיימי? אלא: הולבין אחר רוב

העיר והוא דאיבא רוב סיעה בהרה. ואין הולבין

אחר רוב העיר נירחמא ולא אחר רוב סיעה נירחמא.

מאי קמפא - גוהר רוב סיעה אפוי רוב העיר. ורוב

העיר נמי. אי דקא אולי אינהו לבנה - כל דפירש

מרובא פירשי: לא צריכא. דקא אולי אידו לבחיהו.

דהיה ליה קבוע. ואמר רבי יודא: קל קבוע במחצה

על מחצה דמי. ונמי בעיקר תרי רובי? ותנינא: תשע

הנייות. כולן מוכרות בשר שחוקה. ואחת מוכרת

בשר נבלה. ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה

הוא לקח - ספיקו אסור. ובנמנא - הלך אחר הרוב?

ובן תיבא בשאי' דלתות מדינה נעולות. דקא אחר

לה אחר מעלמא - והא אמר רבי יודא: אין על פי

שרלחות מדינה נעולות! מעלה גשו ביוחסין. גופא.

אמר רבי יודא: קל קבוע במחצה על מחצה דמי.

בין לקולא בין לחומרא. מנא ליה לרבי יודא הא?

אילינא ממשענה הנייות כולן מוכרות בשר שחוקה

ואחת בשר נבלה. ולקח מאחת מהן ואינו יודע

מאיזה מהן לקח - ספיקו אסור. ובנמנא - הלך אחר

הרוב. והם לחומרא? אלא. ממשענה צפרדיעין שרין

אחד ביניהם. ונגע באחד מהן ואינו יודע מאיזה מהן

נגע. ספיקו טמא. והם נמי לחומרא? אלא ממשענה

שרציים וצפרדיע אחד ביניהם. ונגע באחד מהן ואינו

יודע מאיזה מהן נגע. ברשות החיוב ספיקו טמא.

ברשות דרביס ספיקו טמור. ומדאורייתא מנא לך?

אמר קרא: "וארבי לו וגם עליו" - עד שיתפון לו. ורננא? אמרי רבי נאי: פרט

לזווק אבן לנו. ויכי דמי? אילינא דאיבא משענה נכרים ואחר ישראל ביניהם - ותפוק

ליה דרובא נכרים ניהו? אי נמי פלגא ופלגא - ספק נשטות תקל? לא צריכא. דאיבא

משענה ישראלים ונכרי אחד ביניהם. דהיה ליה נכרי קבוע. וקל קבוע במחצה על

מחצה דמי. ואיתמר רב תיבא. רב אשי אמר רבי. הלכה כרבי יוסי. ורב תנן בר רבא

אמר רבי: איתמר שעה היתה. מתיב רבי ירמיה: ולוחסין לא בעיקר תרי רובי? ותנן:

מנא

מנא

מנא

כתובות. פרק ראשון - בתולה נשאת דף טו עמוד ב - מתוך מהדורת "ספרי ישראל - (שטיינזלץ)" רש"י

ולרב דאן דאמר תורתא שעה היתה - ולדורות ביתי בחד רובא - קשיא חך. ולא מיסתברא ליה למימר דהיתא שעה היתה שותיה בתרי רובי. אבל לדורות לא טגי אפילו בתרי רובי. **מאן** דמתני לא את מתני הא - פירש בקונטרס: דרב חנן לא מתני בדקנותא על צפורי היה מנשה, ולא היה אלא חד רובא. ולפירושו לא פליגי ולדורות לבטלי עלמא בעינן חתרי רובי, ולא פליגי אלא במנשה הכי הוה.

ורבינו תנאל פירש: דרב חנן לא מתני אבל ליוחסין לא, וטגי לדידה לדורות בתר רובא. אבל קשה לפירושו: לרב חנן קשי רבי יוחנן בן גורי דאמר במאי דאן בחד רובא. בדרישך לעילי ועוד: ולא מיסתבר דשום אמורא חלוק אהדיא דאבל ליוחסין לא. דרב טפיה קאמר לה בלא אמורא. ולחבי אפרכא דרבי ירמיה לא משני מאן דמתני הא לא את מתני. **אם** רוב נברים נכרי למאי הלבטא - לא יצוי למישר לעינן שלא להחיותו. דמאי ארידו רוב נברים - אפילו מחצה נמי. דדוקא ברוב ישראל קאמר רב דהוי ישראל לדחותו. **להחיותו** לו אבהו - הוה שי מצוי למישר להחיותו. כדאמר רב. אלא נקט להחיותו לו אבהו דהוי בתחא פני, ואיסור גיבול הוא מוש לדחותו. **להחיותו** לו אבהו - הוה שי מצוי רבתי כל כך, דהא מפרסנין עני נברים עני עמי ישראל. אפילו לשמואל דאמר אין חולבין במנן אחר דרוב, היינו נמוכר שור לחכירו ומצאן נהון, כשהיה רוב אבותיה לידו, ומדעתו נתאם לו. ולחוקא, אבל הבא שורו דאולבין בתר רובא. **לא** יצויכא דנגחיה תורא דידיה בר - תפסה דהכי היה מהו צוי למישר מחצה על מחצה נכרי, ומנגח תורא דידן לתורה דידיה, וכלה מיתא דהו צוי מצי למישר לעינן נגיחה. אלא תירא בכל חד למצא דחד חרש. מורט דרב רבי מאיר.

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה אם יש עדים שינאת בהינמא בר - כו' בבלא נקישא בתובה איירי, ואי איכא תובה - נחיוו תובתה, אם היא בתולה או אלמנה. ואפילו למאן דאמר: הוענו אחר מעשה בית דין ואמר פרטיה נאמן - מכל מקום אין נאמן לומר כאן "אלמנה נשאתיך" מנו דאי בעי אמר "פרטיה" - דמנו במינס עדים אמר. **ומודה** רבי יהושע באומר שדה בר נאמן - מתוך פירוש הקונטרס משמע דדוקא כשאר הלה תובתו. ונאמן ממנו דאי בעי שתיק. אבל אם תובע - אינו נאמן. ואינו נראה דהא קניי פסיו: ואם יש עדים כרו משמע דדוקא אם יש עדים שהיה של אביו אינו נאמן. אבל אם אין עדים, אף על בג דרלה תובע - נאמן. מנו דאי בעי אמר לא היתה של אבין מעולם, מולא נקט אם תובעו אינו נאמן. ובגמרא נמי פריך: וליחתי שדה זו שלך היתתה שדבה דרבהו תובעו איירי, ולכן משבו דאי שלך היתה ולקחתה ממך. אבל אם לא תובעו, אין שום לומר שלך היתה, כי סתמאן הוא יודע בעצמו דבר זה.

מצא בה תינוק מושלך - משנה היא בסדר טהרות גבי עיר שישאלים וגוים דרים בה. מחצה על מחצה ישראל - לקמיה מפרש מאי איכא בין רוב ישראל למחצה על מחצה, תפליג ליהו בתרי. לא שנו - דאם רוב ישראל ישראל. **אלא** להחיותו - בית דין מנזון לפירושו, משום "וחד אחיך עמך" ויורקא בהו. **אבל** ליוחסין לא - דאם בת היא - אסורה לכהן, ואפילו ליכא למישר משום אסופי, נהון

לכהן דארמינן בעשרה יוחסין. (קדושין עגב.) משלש דהוימה, תלי פוסקין. **חלי** קמיטע - מיהו חישינן שמא בת גוי היא. ולמאן דאמר נזירת פסולה לבתונה - אפילו קטנה זו אסורה לכהן. דהרי רובי בעינן ליוחסין. **ושמואל** אמר אף לפקח עליו את הגל - בשבת, חשבתי ליה ישראל. **אשתמשיבתא** - לרבי ירמיה. **הא** דאמר רבי יהודה - דהבא נמי תרי רובי דהו. ולרב חנן כי רבא דאמר - בשמייה דרב. **חוריתא** שקיה היתה - והתם תרי רובי דהו, וקאמר חוריתא שקיה היתה, אבל לדורות - לא בעינן את רובי. **קשיא** הא - דרב דאמר: אבל ליוחסין לא. אלמא רב תרי רובי בעי, לא מתני שמואל. **דאמר** רב יוחנן אמר רב בקרנות של צור - דהו מרשע, וידו רובא וזה הלכך. **חוריתא** שעה היתה. מי אמר שמואל הכי - ולענין פיקוח נפש בעינן רובא. אין חולבין בו. **דאמר** רבא יצוי כספא דני ספק ישראל, ברוב גוים - מפקחין. ולענין פיקוח נפש אינו כן - ואפילו ברוב גוים מפקחין. דאין חולבין בה אחר הרוב. **למאי** הלבטא - כיון דאמר שמואל מפקחין עליו את הגל - אלמא לאו גוי הוא כלכל מילי ולמאי הלבטא חשיב ליה גוי להאבילו גבולות בידים, וכל שכן שלא יחזירו לו אבדה ולענין להחיותו לו אבהו - וברבא היא. דמצינאן מיד ישראל חוכה בה. ועוד, דאמר רבנן סנהדרין עגב, המזויר אבדה ליה, עליו דבתוב אמר "למען ספת דרחה את הצמאה", משמעו מסיים לחשיבין של ישראל. ואמר "לא אבהו ח סלח לו". מחצה על מחצה ישראל **למאי** הלבטא - להחיותו לו אבדה לא מצית אמרת דאם כן למאי הלבטא פליגטו מהדרי. **לניקין** - דחנן בבא קמא (ז.א.) שור של ישראל שנזח לשר של גוי פטור ושור של גוי שנזח לשר של ישראל בין חן בין מועד משלם נזק שלם וישראל ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם. **אלייטא** כו' - אגמרת דרבינאן ליה כישאלא ומיחבית ליה לשלם לו חצי נזק. **ליטא** ליה - ישראל אייתי ראייה דהא מחצה על מחצה הוא וספיקא הוא. **לא** יצויכא כו' - וקא תבע ליה ישראל נזק שלם לתם כדון גוי ואשבעתו גוא דבישראל ויעינן ליה ולא משלם אלא חצי נזק דאמר ליה אייתי ראייה.

הדרן עלך בתולה נשאת

משננה האשה שנתיאמלה או נתגרשה - ותובעת בתובתה. וזו אויבר - אנתגרשה קאי. ולא למנה דהורשין אומרים לה אלמנה שנתא מבית אביה חצי נזק. ואין כל אלא מנה. ושטר בתובתה אבהי. **אם** יש עדים - על שנואיה שינאת מבית אביה לבית בעלה. **בתיבטא** - בגמרא מפרש. **וראשה** פירע - אינטיביב"דיה - שעה על תפיסה. כך הוה נהנין להוציא את התובלת מבית אביון לבית היתומה. **אף** חילוק קליות - גרעילם וחד חלוק קליות להתענותה בגיטויא התבולות. קליות - כשהשבוילין לזון מייבשין אותן בתער וכן קליות ומתוקין לעולם. ומודה רבי יהושע - מפרש בגמרא אהיכא קאי ומאי מודה.

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה שנתאמלה או שנתגרשה, היא אומרת: בתולה נשאתי, והוא אומר: לא פי, אלא אלמנה נשאתיך. **אם** יש עדים שנתאמלה או שנתגרשה פירע - כתובתה מאתים. **רבי יוחנן** בן ברוקה אומר: אף חילוק קליות ראיה. **ומודה** רבי יהושע באומר לחכירו: שדה זו של אביו היתה, ולקחתיה הימנו - שהיא נאמנה, שהפה

כתובות. פרק שני - האשה שנתארמלה דף טז עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" ר"ט תש"י

1 **דא** רבן גמליאל אה אמר אידי מדימנא — טראה דלמנא דאמר דהתען אחר מעשה בית
 2 דין לא אמר כלום פריך, דלמנא דאמר דמצי טעין פרעמי — הבא נאמן דבעל, אפילו
 3 לרבן גמליאל לומר, אלמנה נשאתיך, במנו דאי אבא אמר פרעמי. **הכי** נמי מסתברא
 4 פירש בקונטרס: ואם נמי מסתברא דתמוינאן אייתא איתא ברבן גמליאל כשמוענין דבריה וברי
 5 מודה, מוקתני מודה רבי הידוע, כי, וקשה
 6 לפירושיה: דכי לא איירי נמי רבן גמליאל במודה
 7 אחרי שפיר מודה רבי הידוע, כלומר, אף על גב
 8 דברשיא פליגא עלך — בספיא מודינא לך, אף
 9 דעל גב דרשיא וסיפא אינו מענין אחד, כי רובי
 10 דלמא ליה שפיר מודה רבי הידוע, אי איירי רבן
 11 גמליאל במודה, אף על גב דמודה רבן גמליאל
 12 אינו מענין מודה רבי הידוע ורש ליישב, דודאי
 13 רבן איירי רבן גמליאל במודה שפיר מלתיני שפיר
 14 מודה רבן גמליאל, אף על גב דאיהו מענין אחד.
 15 כלומר: דאבן דהמא מילתא מודה רבן גמליאל
 16 — תני נמי מילתא מודה רבי הידוע, אבל אי
 17 לא איירי רבן גמליאל במודה — לאו שפיר מלתיני
 18 מודה רבי הידוע לאשמועינן אף על גב דפלגין
 19 ברשיא מודה ספיא, כיון דרשיא טעין אינו
 20 מושג, אבל קשה דלא היה ליה למינא משום
 21 קאי, עד השתא נמי פירוש בקונטרס אמנו הוי
 22 קאי? ונראה לרבינו יצחק דרבי פירוש: חבי נמי
 23 מסתברא דברשיא ושמא דמי, ואי לא בא לומר דפלגין
 24 רבן גמליאל ברישא, אלא אף על גב דברשיא אחד
 25 דמי — מודה רבן גמליאל, משום דלאו אשנא משום
 26 הוא, מדקאמר מודה רבי הידוע, אי אמרת
 27 שלא משלמא איירי רבן גמליאל במודה, כלומר, אף על
 28 גב דברשיא ושמא דמי — מודה רבן גמליאל דבעל
 29 נאמן — היינו רקתני מודה רבי הידוע דברשיא ברי
 30 גמליאל, דשפיר טעין דרשיא ושמא דמי הידוע משום
 31 ברי ושמא, דהוה איהו טובעו, כדפירש בקונטרס.
 32 הידוע היה מודה רבן גמליאל מודה רבי
 33 הידוע מענין אחד, אלא אי אמרת דרשיא בברי
 34 וברי נמי רבן גמליאל, ולא איירי רבן גמליאל במודה
 35 דשפירטא דכיון דברי רבן הוא דלא פליג רבן
 36 גמליאל — מאי מודה? וקאמר נמי סברת
 37 דאירשיא קאי, ושמענא דרבי הידוע משום ברי
 38 ושמא — אמנו קאי, דשמענא דרבי הידוע משום
 39 מנו, ובאמן אפילו היה טובעו, ואפירקין קאמר קאי.
 40 **התם** שור שחוט לפניך — פירש בקונטרס
 41 שהוא טוען עד שלא אירסתיך נאנסת.
 42 ורביא אן שור שחוט לפניך, דאין הלה טובעו.
 43 ורביא שור שחוט לפניך, דהבא נמי איירי בהלה טובעו,
 44 כדפירשתי, והכי פירושו: דגם שור שחוט טובעו
 45 דאין אן לה בתולים, ואניה יכולה לומר בתלה
 46 אחרי, כמו בשור שחוט שאין יכול למנוי חי הוא.
 47 ולכה, בין אמורת משאריתני נאנסת, בין אמורת
 48 מוכח עין אן תחתיך — לא מדימנא, הבא, אן
 49 שור שחוט לפניך ובאמן מנו, דאי בעי אמר: לא
 50 הדחת שלב אביך ממלם.
 51 **ביון** דרוב נשים בתולות נישאות כי ליבא עדים
 52 מאי יהו — לרב פריך, דאית ליה להובלין
 53 בממונא אחר הרוב.

1 **השפה שאמר** — זה היה יודע שהיתה של אביו, אלא על פי של זה, ומה שאמר — הרי
 2 התיך. **גמליאל טעמא דאיבא קדים** — דרעהה בדלמנא. הבקל מודינן — ולא אמרינן:
 3 הואיל ומספקא על יום נישואיה אם בתולה היתה אם בעולה — העמד אותה על
 4 חוקתה של קדם, ולמחלה בתולה היתה. **דאי אבטת** — דאולו בחר חוקה דרעא.
 5 **כברי ושמא** — גבי משאריתני נאנסת, היא
 6 טוענת ביה חי הוא, והוא אינו טוען אלא שמא
 7 עד דלא אירסתיך. **דואו דאינו יודע דמי נאנסת**.
 8 ודקאי' לה — למימר שהמנו דלא כרבן
 9 גמליאל, מאי קאי' לה — ומאי עיל ברעוטה
 10 לאפקי מדרבן גמליאל, והא לא רמזא לחו בין
 11 הרוב נשים בתולות נישאות — קרובה טענהה
 12 להוית אמת יורת משלה, וברבי ושמא דמיא.
 13 והכי נמי מסתברא — אהרן גמליאל מודה בה
 14 דבעל מקמיא. **איבא נאנסת גמליאל איירי** רבן
 15 גמליאל מודה — דודו רישא הודאה הוא דקא
 16 מודה רבן גמליאל לרבי הידוע, ואמר: אף על
 17 גב דרפליגא עלך כברי ושמא — מודינא קא
 18 כברי וברי — היינו דשיק' מלתיני בתריה ורבי
 19 הידוע מודה לרבן גמליאל בהמונא לחבר
 20 שדוה זו ברי, דאף על גב דרפליגא בפירש
 21 במשאריתני נאנסת, דאף על גב דאיבא למינר
 22 מנו לא מדימנא, מודינא בהאי מנו דאי בעי
 23 שחוק ולא אמר ליה של אביך היתה, כי אמר
 24 ליה נמי מלתיני הימנו — מודינא, כדלכתא, אלא
 25 **אי אמרת לא איירי** — דרשיא מודה רבן
 26 גמליאל, מאי מודה רבי הידוע? מאי שפיר
 27 מלתיני? ורביא ורביא ורביא קאי אמנו אף —
 28 אפלוהא דאיבא למינר בה מנו בג קמא קאי,
 29 וקאמר: אף על גב דרפליגא מנוי איהו — מנו
 30 דרבא מודינא, כדלכתא, מודינא — איהו אף
 31 הרי ברישא בין שניה — ואניה יכולה לומר לא
 32 נבעלתי, וקאמרת נבעלתי — ולכשר נבעלתי,
 33 מדימנא. כשלמא לרבי אלעזר דאמר — פירק
 34 קמא בעשירייה במנה אלא כלום, מוכח עין אן
 35 הדבר בה — אניה יכולה לתובעו אלא מנה,
 36 והוא אמרה: דרוסת איש אתא, ואין קיל כלום.
 37 איבא מנו, ורביא מודה איהו מוכח עין אן
 38 תחתיך משאריתני — אירע לו ונתחפה שדהו,
 39 ואית לי מאתיס, וקאמרת — מוכח עין אן
 40 מעיקרא, ולא תבעה אלא מנה — ומתבא אף
 41 לרבי יוחנן — דאמר עשתייהו במאתים ומנה.
 42 שהיא טובעתו מאתיס — ליבא מרין בין תחתיו
 43 למעיקרא, מאי מנו איבא הבא — גבי שדוה אף
 44 שור שחוט לפניך, שיעלה על לב בעלילי אמהה
 45 מני שחוט, כלומר, אם שחוק זה — לא הוה לו
 46 עוריים, התיך, אי לאו דאמר פשוט הוא
 47 שלקוח הלבן, לא היה רובו של לב אביך
 48 היתה, הלכך אמרינן מנו, אבל בני לא מצא לה
 49 בתולים — שור שחוט לפניך, בתולים שלא משום
 50 להם הם היתדות, לבא לבית דין, ואף על פי ש
 51 לה להשיב טענה טובה מנו — לא אמרינן מנו,
 52 דלמנא לא אספקא אירשיא, אי נמי, אירשומי קא
 53 מערמנא, וכיון שרוב נשים — קשיא הוא, שי של
 54 קול — דרבי הידוע עשיתיהו ששאריתני נאנסת
 55 **והיינו**

41 **וְקָאמְרָה נְאֻמָּתִי, דְּקָא פְּסָלָה נִפְשָׁה מִכְהוּנָה** - משום הכי קאמר רבן גמליאל דמדימנא. וקאמר רבי הידוע לרבן גמליאל:
 42 **בְּהָאֵי מְנָה דְּרִיקָא - מוּדִינָא לָךְ, בְּהָהוּא מְנָה דְּהָתָם - פְּלִיגָנָא עוּלְיוּךְ. מְכַד, הָאֵי מְנָה וְהָאֵי מְנָה מְנָה**
 43 **מְנָה? דְּהָא אֵין שׁוּר שְׁחוּט לְפָנֶיךָ, הָתָם - הָרִי שׁוּר שְׁחוּט לְפָנֶיךָ, וְכֵוֹן דְּרׁוּב נְשִׁים בְּתוּלוֹת נִישׂאוֹת, כִּי לֹא אָהוּ עֵדִים מְאִי**
 44 **הוּוּ? אָמַר רַבִּינָא: מְשׁוּם דְּאִיבָא לְמִימַר רׁוּב נְשִׁים בְּתוּלוֹת נִישׂאוֹת, וּמַעוּטֵן אֲלֻמְנוֹת. וְכָל נִישׂאוֹת בְּתוּלָה - יֵשׁ לָהּ קוּל,**

כתובות. פרק שני - האשה שנתארמלה דף יז עמוד א - מותך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רבג רש"י

1 כמות שהיא - לפי ופיה וחיבתה מקלסין אותה. חסדה - חוט של חסד משוך עליה.
 2 **במאן אמרו** - מהרבר בית הלל שאמרו שבתורה. תאמ דעתו של אדם מקורבת עם
 3 הבריות - לעשות לאיש ואיש כרצונו. משור - משוררים. לא חבל - אינה צריכה כחל.
 4 ולא שרית - צבע ומאריק את הפנים. פירובם - קליעת שער. וז לא כחלה ולא שרקת
 5 ולא פירכסה, והרי היא יעלה חן. כל מן דין -
 6 כל כמות אלו חזו ומובין לנו. לקרות רבי
 7 ולתנועתי דיינין. ספיטין - מטיסין הלכות
 8 בחיפך טעמיהן. ספיטין - לשון סמרטוטין.
 9 הטיסין - אמורים המשיית העטעם. טורמיסין -
 10 לא איתפרש. טורמיסין כי היא דאמרו
 11 בבראשית רבה (פרשה מא) - מנהיגין רבא
 12 למקיב למסאנא דטמורתינא. אנשיס -
 13 ריקסיס. ספתיכא רבא - מביית המדרש. רבא
 14 דעמיא - נשיא בעמנו. מוכרמי - מנהיגין. בריך
 15 מתיך לשלם - ברוך בואך לשלום. בוצינא
 16 דגוראי - על שיהיה קלסטר בני מנהיג.
 17 כדאמרינן בבבא בתרא (נחא.) שופריה דרבי
 18 אבהו מעין שופריה דרבי יוחנן, דפקי והורויה
 19 מיניה. כדמרפש דהמא. איתל - שלש בדין.
 20 זרק אתה ומקבל אתח. כמפיס לן קמא -
 21 שחולל בכבוד תלמידי חכמים. ונהיה כבוד
 22 ראש בעצמו. שוטיית - שוט של חסד שהיה
 23 מוכר. בן שיטה - שיטתו מנהגו. שוטיית -
 24 שהיה מתנהג כשעשה מוכיב לה אבהית
 25 את הכלה. כי כפושא - בקדשה בעלמא. שאן
 26 אתח מהדרתיא עליה. לחבב - כשרואה הכל
 27 מנהיגיה כה - נכנס ופיה בלבו. מעבירין -
 28 כשכלה יוצאת מביית אביה לביית חתונה.
 29 ותנושיא מן יוצאים. וכוז וכוז אלוכליסין ורבה
 30 ואין רוצין להתערב - מעבירין את המת
 31 (אפילו) דרך אחרת. אפילו למאן דאמר -
 32 פלוגתא בפק קמא דקדושיך. שום תשים עליך
 33 מלך - ישראל והוזהר שישמרו עליהם שימות
 34 הרבה. כולמא: שתראה אימתו עליהם. ולתכן אין
 35 כבודו מחול, שלפניך רבה הכתוב שימות
 36 הרבה. פרשת ארתח - ולא יכיר עשר
 37 מלפניה. אלא רבויא הוא עריך לנפח לאתו
 38 הדרך. שיפוי - מברזין עליה. שיבואו לכבוד.
 39 הדיני גברי מאבולא יסביא - משעה העדי
 40 הזאת עד הקבר. שנתלה - על תורה ממנו
 41 בנותנהו בסיני. שנתלה - היינו כמות
 42 ותלמודו בטל. למאן דקרי - מקרא. ותני -
 43 משנה, אבל עדיין לא שנה התלמודיים.

1 **כלה** כמות שהיא - ואם יש בה מום - ישתקן. ולא ישבחה. אי נמי - ישבחה דבר נאה
 2 שיש בה. כנה בעיניה או בידה. אם הם יפהו. ובית הלל אומרים: ישבחה לגמרי,
 3 בדשמתוכיין מה שיש בה לשבח - מכלל דשרא לגמרי. **"שבתנו"** בעיניו או יגנוו בעיניו
 4 - ובית שמאי סביר. אף על גב דשבתנו בעיניו - אין להם לחבמים לחזק לחזק לבטל
 5 שקה. דהתורה אמרה "מורב שקה תרוק".
 6 **שימתייה** לטבא - פירש רבינו גאון. על
 7 "שטה הדיס" (פרשה נא). אף על
 8 דגב ולא הוי ממש מין אחד - מכל מקום שניהם
 9 מין ארו. ואתא: תמאן ליה דבישבל כן וזהו
 10 דיי למהו דעמו דגורא וזה כפיין שיבשא הדיס.
 11 כדאמרינן בבראשית רבה (פרשה טא): ונת
 12 שיבשא נורא ואתעבידא עיניו שיבשא הדיס.
 13 ואפקסין כן דידה לברויה. אמרי: תמית הדין
 14 טבא דקאי שיבשא נורא ומימיה משום דעביד
 15 קמודי דכלתא.
 16 **מלך** שמהל על כבודו דין כבודו מחול - אף
 17 על גב דלא היה מלך גמור. בדשמתני
 18 ביאלו נאמרין (טוטה מא.א). מכל מקום הוי
 19 ותקין בו כבוד בדרך גמור. **פרשת** הדיס
 20 הוא - הבא לא מצו לשנויי מצוה שאנא, כדמשני
 21 דהיא - נאמרין (שם) יבוי שקרא משמו. דהתם
 22 מצוה הוא. שיש למלך לחזק כבוד לתורה
 23 החשובה ממנו. אבל הבא ליה מצוה, דכבודו
 24 עדיף מכלל הכלה.
 25 **[תנו]** רבנן מעבירין את המת מלפני הכלה.
 26 ממאן משמע שיש אבל הותין ביה
 27 הכנסת - דחתן ויצא תחלה ורשוביטני, ושבו
 28 ויצא האבל מנחמיו. וגם הקרובים דחתן ולאכל
 29 ביאלו כפי כבוד הותין אם ירעו, לבית כבוד קודם. וכן
 30 בפק, כשמוכיבים הכלה לבית הותין - מולכין
 31 הכלה תחלה אם יש מת בעיר, או בקברותו קוד
 32 שיעי עומן דהכנסת כלת. לדיאביתו.
 33 **מבטלין** תלמוד תורה להוציא המת -
 34 וקשה. דבדלתא דרך ארץ אמר רבי
 35 עקיבא: תחלת תשמיש לפני חכמים, פעם אחת
 36 ויחיה חזק בדין ומצאיה מת מצוה וספולתו בו
 37 ארבעה ימים עד שבהאיתו חזק הקברות.
 38 וקברתו. וכבשאתי והרציתו דרבי לפני רבי
 39 אליעזר רבי יחזקע. אמר לי על כל ספעה
 40 ופסיעה כאילו שפכת דם נקי ועל לומר: דהתם
 41 לאו בשום כבוד תורה, אלא משום שמת
 42 קנה מקומו, והיה לו לקבורו במקום שצמא. וכן
 43 משמע בבסכת שמחות (פרק ד) דקאמר: מת מצוה
 44 קנה מקומו. והעבר על דברי חכמים אבותיה.
 45 וכן אמר רבי עקיבא: תחלת תשמיש בו, דרבי
 46 רבנן דיהודי מקורבלי תיך. דהתם משום דביטל
 47 עמו בשמות תלמידי חכמים קאמר. דגזול
 48 שימושה יותר מלימודה. **להוצאת** המת -
 49 לא מת מצוה אירי, אלא כלל המתים. אף על
 50 גב דתפרק קמא דמגילה (ג.ג) אמר: פשיטא דמת
 51 מצוה להוציא תורה - מת מצוה עדיף. ורביא
 52 מבטלין תלמוד תורה להוציא המת. נקט מת
 53 מצוה אגב מילי אחריתי דהתם, דהוי ודאי קט
 54 מצוה. והא דאמר ביאלו מלולין (אמנו) קט
 55 כגז. מת בעיר - כל בני העיר אמורים בעשיית
 56 מלאכה. ומקו לה דרביא בתרומא. אבל א
 57 אלא בתרומא - מותרין השאר. פירוש תרומא
 58 - שנתלוק על העיר לחבורה, שתשקט כל אחת
 59 בנת שלה בפני עצמה - היינו שלא בשעת
 60 הרמאה, אבל בשעת הרמאה - כולם צריכין לבא
 61 אבל

פּיטקין וְכַתֵּב עֲלֵיהֶן בֶּן לִוִי. וּמֵאֲתֵיִם שְׁבָעִים וּשְׁלֹשָׁה כְּתֹב עֲלֵיהֶן חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים. וְהִטְיִלָן לְקַלְפֵי. אָמַר לְהוֹ: "בּוֹאוּ וּמְלוּ פִיטְקִיכֶם". כָּל מִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ בֶּן לִוִי - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "כְּבֹר פְּדָאָךְ בֶּן לִוִי". וְכָל מִי שֶׁהָיָה עוֹלָה בִידוֹ חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ, מִן הַשָּׁמַיִם הוּא!"

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי נְחֻמִּיָּה מְתִיב תַּנְיָיא לְחֻבְרַיָּיא: אֵילוּ כְּתַבְתַּנִּי לִוִי סִלְקַת! אֲלֵא כִּדָּ עֲשֶׂה, נָטַל שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֲלָף פִּיטְקִין וְכַתֵּב לִוִי, וּמֵאֲתֵיִם שְׁבָעִים וּשְׁלֹשָׁה וְכַתֵּב עֲלֵיהֶן לִוִי, וּמֵאֲתֵיִם שְׁבָעִים וּשְׁלֹשָׁה כְּתֹב עֲלֵיהֶן חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים, וְהִטְיִלָן לְקַלְפֵי. אָמַר לְהוֹ: "בּוֹאוּ וּמְלוּ פִיטְקִיכֶם". כָּל מִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ לִוִי - אָמַר לוֹ: "כְּבֹר פְּדָאָךְ בֶּן לִוִי". וְכָל מִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "מָה אֶעֱשֶׂה וּמִן הַשָּׁמַיִם הוּא". מְתִיב תַּנְיָיא לְחֻבְרַיָּיא: הֲנַע עֲצֻמָּךְ, שֶׁעָלוּ כּוֹלָם לִוִי, אָמַר לֵיהּ:

[דף ט' ע"א]

מַעֲשֶׂה נֶס הָיָה, וּמְסוֹרְגִין עָלוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל: עַל דַּעְתִּיהָ דְתַנְיָיָה אַחֲרֵיָּיא - מַעֲשֶׂה נִסִּין. עַל דַּעְתִּיהָ דְתַנְיָיָה קְדַמְיָּיא - אֵינּוּ מַעֲשֶׂה נִסִּין? אָמַר לֵיהּ: כּוֹלְהוֹן מַעֲשֶׂה נִסִּין הֵי, וּמְסוֹרְגִין עָלוּ.

אֲנַטְמִינִינֻם הֲנִמּוֹן שָׂאל אֶת רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זְבַדַּי: בְּכָלֵל חֲסִירִין, וּבְפֹרְט יִתְרִין? אָמַר לֵיהּ: אוֹתָן שִׁלַּשׁ מֵאוֹת יִתְרִין - בְּכוּרֵי כְּהוֹנָה הֵי, וְאֵין קוֹדֵשׁ מוֹצִיא קוֹדֵשׁ.

כִּיּוֹצֵא בּוֹ: (בְּמִדְבָר יא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר מֹשֶׁה: אִם אֲמַל שִׁשָּׁה מִכָּל שִׁבְט - תְּרֵי שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם: עֲשֶׂרֶה מִשִּׁשָּׁה, וּשְׁנַיִם מִחֲמִשָּׁה, אֵי זֶה שִׁבְט מִקָּבֵל עָלָיו לְהָיוֹת פְּגוּם! מָה עֲשֶׂה? נָטַל שְׁבָעִים פִּיטְקִין וְכַתֵּב עֲלֵיהֶן זָקוּ, וּשְׁנַיִם חֶלֶק, וְהִטְיִלָן לְקַלְפֵי. אָמַר לְהוֹ: "בּוֹאוּ וּמְלוּ פִיטְקִיכֶם". כָּל שֶׁעֲלָה בִידוֹ זָקוּ - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "מִיּוֹד מִן הַשָּׁמַיִם". וְכָל מִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ חֶלֶק - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "וּמָה אֶעֱשֶׂה, וּמִן הַשָּׁמַיִם הוּא".

רַבִּי יוֹדָה וְרַבִּי נְחֻמִּיָּה מְתִיב תַּנְיָיא לְחֻבְרַיָּיא: אֵילוּ כְּתַבְתַּנִּי זָקוּ סִלְקַת! אֲלֵא כִּדָּ עֲשֶׂה, נָטַל שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם פִּיטְקִין וְכַתֵּב עֲלֵיהֶן זָקוּ, וּשְׁנַיִם חֶלְקִין. וְהִטְיִלָן לְקַלְפֵי. אָמַר לְהוֹ: "בּוֹאוּ וּמְלוּ פִיטְקִיכֶם". מִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ זָקוּ - אָמַר לוֹ: "כְּבֹר מִיּוֹד מִן הַשָּׁמַיִם". וּמִי שֶׁעֲלָה בִידוֹ חֶלֶק - הִיָּה אוֹמֵר לוֹ: "וּמָה אֶעֱשֶׂה, וּמִן הַשָּׁמַיִם הוּא".

מְתִיב תַּנְיָיא לְחֻבְרַיָּיא: הֲנַע עֲצֻמָּךְ, שֶׁעָלוּ כּוֹלָם זָקוּ? אָמַר לֵיהּ: מַעֲשֶׂה נִסִּין הִיָּה וּמְסוֹרְגִין עָלוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל: קְשִׁיתִיהָ קוּמֵי רַבִּי אַבְהוֹ: עַל דַּעְתִּיהָ דְתַנְיָיָא אַחֲרֵיָּיא - מַעֲשֶׂה נִסִּים. עַל דַּעְתִּיהָ דְתַנְיָיָא קְדַמְיָּיא - אֵינּוּ מַעֲשֶׂה נִסִּים? אָמַר לֵיהּ: מַעֲשֶׂה נִסִּין הֵי וּמְסוֹרְגִין עָלוּ.

שָׂאל אֲנַטְמִינִינֻם הֲנִמּוֹן לְרַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זְבַדַּי: מִשָּׁה רַבְּכֶם, אוּ גַבֵּי הִיָּה, אוּ לֹא הִיָּה בְּקֵי בְּחֻשְׁבוֹן! דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת לז): בָּקַע לְגַלְגַּלֹּת (שְׁמוֹת לח) וַיְהִי מֵאֵת כַּפֵּר הַכֶּסֶף לְצֻקַת וכו'. וְשׂוֹאֵל הַתְּקוּמוֹן, אֵין תַּעֲבִיד קִינְטְרָא מֵאֵה לִיטְרָא - וְחַד מִן אִישְׁתָּא גַבֵּי. וְאֵין תַּעֲבִידִינִיה שִׁתִּין לִיטְרִין - פְּלִגָּא גַבֵּי.

אמר ליה: משה רבן - גיזבר נאמן וקני בהשבון היה. אמר ליה: והכתיב (שם): ונחשת התנופה שבעים כפר ואלפים וארבע מאות שקל, והיידא לון סלקין תשעין ושית ליטרין ואיתעביד ליה פרוטרוט. אמר ליה: משום דלא סליק קינטיא. ואין תימר דסלק קינטיא, פלגא גנב.

אמר ליה: והכתיב (שם) ואת האלה ושבוע המאות וחמשה ושבועים, והיידא לון סלקין שבעים וחד ליטרין, ואת עביד ליה פרוטרוט! אמר ליה: משום דלא סליק קינטיא, פלגא גנב.

[דף ט' ע"ב] אמר ליה והכתיב (יחזקאל כה) והשקל עשרים גרה. עשרים שקלים, חמשה ועשרים שקלים, עשרה וחמשה שקל, המנה יהיה לכם. כפרו של הקדוש ברוך הוא - כפול היה. אמר ליה: גיזבר נאמן וקני בהשבון היה.

הדרן עלה פירק דיני ממונות

פירק שני

הלכה א' מתני' כהן גדול - דן ודנין אותו. מעיד ומעידין אותו. חולץ וחולצין לאשתו. ומייבמין לאשתו. אבל הוא אינו מייבם, מפני שהוא אסור באלמנה.

מת לו מת - אינו יוצא לאהר המיטה, ועל כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא וטמא (ויקרא כא). אלא הן נכסין והוא נגלה, הן נגלין והוא נכסה, ויוצא עמהן עד פתח העיר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אינו יוצא מן המקדש, שנאמר (ויקרא כא): ומן המקדש לא יצא.

גמרא ניקח דן, דנין אותו? וימנה ליה אנמלר! הגע עצמך, שנפלה לו שבועה. ואנמלר בשבועה?

דיני ממונות שלו בכמה? בשלשה ועשרים? נישמעניה מהדא: אין מלך יושב בפנהדרין, ולא מלך וכהן גדול יושבין בעיבור. רבי חנינא ורבי מנא, חד אמר: אין מלך יושב בפנהדרין, מפני החשד. ולא בעיבור, מפני החשד. ולא מלך וכהן גדול יושבים בעיבור, שאין כבוד המלך לישב בשבעה. תא חמי: בשבעה אין כבודו לישב, לא כל שבן בשלשה! תדא אמרה: דיני ממונות שלו - בעשרים ושלשה.

אמר רבי לעזר: כהן גדול שקטא - מלקין אותו, ואין מעבירין אותו מנדולתו. אמר רבי מנא: כתיב (ויקרא כא): כי יזר שבן משחת אלהיו אני ה'. כביכול, מה אני - בקדושתך, אף אחרך - בקדושתו.

רבי חנינא כתובא, רבי אחא בשם ריש לקיש, כהן גדול שקטא - מלקין אותו. אין תימר בעשרים ושלשה, נמצאת עליותו וירדתו.

וריש לקיש אומר: נשיא שקטא - מלקין אותו בבית דין של שלשה. מה מחזרין ליה? אמר רבי חגי: משה! אין מחזרין ליה די קטל לון. שמע רבי יודן נשייא וכעם, שלה גנתן למיתפום לריש לקיש, טרפון ערק לך מוגדלא, ואית דמרין לתדא כפר חימיא. למחר סלק רבי יוחנן לבית וועדא, וסלק רבי יודן נשיא לבית וועדא. אמר ליה: למה לית מרי אמר לון מילא דאורייתא? שרי טפח בחדא ידית. אמר ליה: ובחדא טפחין? אלא אמר ליה: לא, ולא בן לקיש, לא.

אמר ליה: אלא אנו מפתחה? אמר ליה: בהדא מגדלא. אמר ליה: למחר אנא ואת גיפוק לקדמיה.

שלה רבי יוחנן גבי ריש לקיש: עתיד לך מילה דאורייתא, דנשויא נפיק לקדמוך. נפק לקדמוך ומר, דינמא דידכון דמייא לבירייתכון, בד אתא רחמנא למיפרוק ית ישראל, לא שלח לא שליח ולא מלאך, אלא הוא בעצמו, דכתיב (שמות יב): **וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם** – הוא וכל דרגון דידיה. אמר ליה: ומה חמית מימר הא מילתא? אמר לון: מה אתון סברין, מה דחיל מינכון הוינא מנע אולפניה דרחמנא? דמר רבי שמואל בר רב יצחק: (שמואל א ב) **אל בני כי לוא טובה השמעה**.

רבי לעזר בשם רבנא: למעלן – למעלן מקנה שפה. למטון – למטון מקנה שפה. רבי יוחנן אמר: למטון – ממש.

רבי יוחנן סלק למבקררה לרבי חנינה גו איסטרטה, שמע דדמוך. אמר: שלח ואייתי מנוי טבייא דשובתא, ובגועיה.

רבי יוחנן פליג על רבי יודן בתרתא, ואתייתא דרבי לעזר בשם רבנא. ואי רבי יודן – לא יפרום כל עיקר. לא אתייתא דלא אלא על אביו ועל אמו רבי מאיר, דתני: על כל המתים אין מבדיל קנה שפה, אלא על אביו ועל אמו; דברי רבי מאיר. רבי יודן אומר: כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה – הרי זה קרע של תפלות.

מאי כדון? הומר הוא ככהן גדול שיהא [שאינו] מבדיל קנה שפה.

כהן גדול מקריב אונן ולא אוכל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל אותו היום. רבי שמעון אומר: גומר כל העבודה שיש בידו ובא לו.

בין רבי מאיר לרבי שמעון חדא, בין רבי יודא לרבי שמעון חדא, בין רבי מאיר לרבי יודא – הכנסה.

רבי יעקב בן דסאי מפסיק ביניהון, רבי מאיר אומר: הוה בפנים – הוה יוצא, הוה בחוץ – הוה נכנס. רבי יהודה אומר: הוה בפנים – הוה נכנס, הוה בחוץ – לא הוה נכנס. רבי שמעון אומר: גומר כל העבודה שיש בידו ובא לו.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הונא: מתניתא לריש לקיש, ומן המקדש לא יצא, עמקו – אין יוצא, אכל יוצא הוא אחריתו, הן ניכסין והוא נגלה, ויוצא עמקו עד פתח העיר; דברי רבי מאיר. רבי יודן אומר: אינו יוצא מן המקדש, שנאמר: **ומן המקדש לא יצא**. יצא – לא הוה חוזר.

רבי אבהו בשם רבי לעזר: אין אגינה אלא למת בלבד, דכתיב (ישעיה ג) **ואנו ואבלו פתחיה**. התיב הוה בר אדא; והכתיב (ישעיה יט) **ואנו הדייגים**! אמר רבי חנינה:

[דף י' ע"ב] ביני מתניתא: שאין אגינת טומאה אלא למת בלבד.

תנני: אי זו היא אנינה? משעת מיתה עד שעת קבורה; דברי רבי. ותקמים אומרים: כל אותו היום.

אשפחה מר קולת וחומרת על דעתיה דרבי, קולת וחומרת על דעתיה דרבנן. מה מפקה מביניהן? מת, ונקבר בשעתו. על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום. על דעתיה דרבי – אינו אסור אלא אותה שעה בלבד.

מת, ונקבר לאחר שלשה ימים. על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום. על דעתיה דרבי – אסור עד שלשה ימים.

אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חסדא תרויהון מרי: מודה רבי לתקמים, שאין אסור אלא אותו היום בלבד. בהדא דתני, רבי אומר: תדע לך שאין אנינות לילה תורה, שהרי אמרו: אונן – טובל ואוכל פסחו לערב, והרי אמרו אנינות תורה; רבי יסא ברבי בון בשם רבי חונא: תיפתר, שנקבר בדמדומי חמה.

הלכה ב' מתני' וכשהוא מנחם את אחרים – הרה כל העם עוברין בזה אחר זה, והממונה ממצעו בינו לבין העם. כשהוא מתנחם מאחרים, כל העם אומרים לו: "אני כפרתו". והוא אומר להן: "תתברכו מן השמים". וכשמברין אותו – כל העם מסובין על הארץ, והוא מיסב על הספקל.

גמרא הדיא אמרה: ספקל אין בו משום כפיית המיטה, כהן גדול חייב בכפיית המיטה.

תני: אין מוציאין את המת סמוך לקרית שמע, אלא אם בן הקדימו שעה אחת, או איתרו שעה אחת, כדי שיקראו ויתפלל. והתנינן: קברו את המת וקורו! תיפתר: באינו דהיון סברין דאית בה ענה, ולית בה ענה.

תני: ההספד, וכל העסקין בהספד – מפסקין לקרית שמע ולא לתפילה. מעשה היה, והפסקו רבותינו לקרית שמע ולתפילה.

[דף י"א ע"א]

התנינן: אם יכולין לתהיל ולגמור! מתניתא – ביום ראשון, מה דתני – ביום שני.

אמר רבי שמואל בר אבדומא: זה שנכנסם לכנסת ומצאן עומדין לתפילה, אם יודע שיכול לגמור עד שלא יתהיל שליח ציבור לענות אמן – יתפלל, ואם לאו – אל יתפלל.

באי זה אמן אמרו? תרין אמורין. חד אמר: של האל תקדוש, וחד אמר: של שומע תפילה בחול.

תני, רבי יהודה אומר: היו פולן עומדין בשורה משום כבוד – חייבין. משום אכל – פטורין. ורדו לספד, הרואין פנים – פטורין, ושאיין רואין פנים – חייבין.

והדא דתנינן: בשמנחם אחרים – כל העם עוברין זה אחר זה, והממונה ממצעו בינו לבין העם – כמשנה הראשונה. והא דתנינן: הפנימין – פטורין, והחיצונין – חייבין כמשנה הראשונה¹.

אמר רבי תנינא: בראשונה, היו משפחות עומדות והאבילין עוברין. משרבת תחרות בצירין, התקין רבי יוסי: שיהו משפחות עוברות והאבילים עומדין. אמר רבי שמואל דסופפתא: חזרו הדברים ליושנן.

הלכה ג' מתני' מלך – לא דן, ולא דנין אותו. לא מעיד, ולא מעידין אותו. לא חולין, ולא חולצין את אשתו. לא מייבם, ולא מייבמין את אשתו. רבי יהודה אומר: אם רצה לחלוץ ולייבם – זכור לטוב. אמרו לו: אם רצה – אין שומעין לו.

ואין נושאין את אלמנתו. רבי יהודה אומר: נושא הוא המלך אלמנתו של מלך, שכן מצינו בדרך שנשא אלמנתו של שאול, שנאמר (שמואל ב יב): **וְאֵתְנָה לָךְ אֶת בֵּית אֲדִנְיָ וְאֶת נְשֵׁי אֲדִנְיָ בְּחִיקָךְ.**

גמרא לא דן. והכתיב (שמואל ב יב): **וַיְהִי דוֹד עֲשָׂה מִשְׁפֵּט וַצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ,** ותמר הכן? אמור מעתה: היה דן הדין, ויבא הזכיי, והייב החייב, היה החייב – עני – גותן לו משלו. נמצא עושה דין לזה, וצדקה לזה.

רבי אומר: היה דן, וויבא הזכיי, והייב החייב – מעלה עליו המקום פלו עשה צדקה עם החייב שהוציא גזילה מידו.

ולא דנין אותו. על שם (תהלים יז) **מִלִּפְנֵיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא.** רבי יצחק בשם רבי: המלך וצבור נידונין לפניו בכל יום, שנאמר (מלכים א ח): **לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ.**

רבי יודן אומר: אם רצה לחלוץ ולייבם – זכור לטוב. אמרו לו: אם אומר את פן נמצאת פוגם כבוד המלך.

אין נושאין לא אלמנתו ולא גרושתו של מלך. על שם: **וּתְהֵינָה צָרֻרוֹת עַד יוֹם מָתָן אֶלְמָנוֹת חַיִּית** (שמואל ב, כג, ג).

רבי יודה בר פוי בשם רבי פוי בשם רבי יוחנן: מלמד שהיה דוד מקלעתו ומקשטתו ומכניסו לפניו בכל יום, ואומר ליצרו הרע: תאבתה דבר האסור לך, תניף שאני מתאיבך דבר המותר לך.

רבנין דקיסרין אמרין: אסורות ממש היו, ומה בלי הדיוט שנשתמש בהן הדיוט – אסור למלך להשתמש בו. בלי המלך שנשתמש בהן הדיוט – אינו דין שיהא המלך אסור לשמש בהן.

¹ יש גורסים: האחרונה.

רבי יודן אומר: נושא המלך אלמנות המלך, שמצינו בדרך שנשא אלמנות שאול, שנאמר (שמואל ב יב): **וְאֶתְנָה לְךָ אֶת בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקָה**. זו רצפה, ואביגיל, ובת שבע.

[דף י"א ע"ב]

שְׁלֹשָׁה בָּנִים הָיוּ לְהֶעָרוֹן, דְּכָתִיב (דברי הימים א ב, כט) **וּבְנֵי הָעָרוֹן יִרְחַמְאֵל וְאֶת רֵם וְאֶת פְּלוּבִי**. הוא ירחמאל קדמוני אלא שנשא אשה גויה להתעטור בה, דכתיב (שם שם, כו): **וַתְּהִי אִשָּׁה אַחֲרַת לִירְחַמְאֵל וְשָׁמָּה עָטְרָה הִיא אִם אוֹנֵם**, שהכניסה אינה לתוך ביתו.

וְרֵם הוֹלִיד אֶת עַמְיַנְדָּב וְעַמְיַנְדָּב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שְׁלֵמָא וְשְׁלֵמָא הוֹלִיד אֶת בַּעַז וְבַעַז נָשָׂא אֶת רוּת. הא נבל אתי מן דכלובי. אמר נבל, לית ביישראל בר טבין סגין מיישראל, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שמואל א כח) **וְאִישׁ בְּמַעוֹן וּמַעֲשָׂהוּ בַּכַּרְמֶל וְהָאִישׁ גָּדוֹל מְאֹד**. והוא כלובי – דאתי מן כלובי. **וַיִּשְׁמַע דּוֹד בַּמַּדְבָּר כִּי גָזַז נָבֶל, וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַחַי, לְקִיּוּמָא. וְאַתָּה שְׁלוֹם וְגו'.** אמר רבי יוסטא בר שונם: נעישו מחנה. **וַיַּעַן נָבֶל אֶת עַבְדֵי דּוֹד וְגו'.**

ומניין דיניו נפשות שמתחילין מן הצד? תנא שמואל הֲקֵנן קומי רבי אחא: (שם) **וַיֹּאמֶר דּוֹד לְאַנְשׁוֹי וְגו' וַיַּעַט בָּהֶם**. מהו **וַיַּעַט בָּהֶם**? אפחון במילין.

וַעֲתָה דַעִי וְרָאִי מַה תַּעֲשִׂי וְתַפְגֹּשׁ אֶתֶם. גילת שוקה והלכו לאורה. **וְתַפְגֹּשׁ אֶתֶם** – הוקרו פולם. **וְדוֹד אָמַר אֲדָּ לְשִׁקָר שְׁמַרְתִּי וְגו' מִשְׁתִּין בְּקִיר**. מה עיסקיה דבלבא משתין בכתיב? אפילו על בלבא לינא חיים.

וְתֵרָא אַבִּיגִיל אֶת דּוֹד וְגו'. אמרה ליה: מרי דוד, אָנָּא מה עבדיתי? בְּנִי מה עבדוּ? בעירי מה עבד? אמר ליה: מפני שקילל מלכות דוד. אמרה ליה: ומלך אתה? אמר ליה: ולא משחני שמואל למלך? אמרה לו: עדיין מוניטה דמֶרֶן שאול קיים.

וְאֲנִי אֲמַתְךָ – מלמד שתבעה לתשמיש. מיד הוציאה כתמה וקראת לו. אמר ליה, וכי רואין כתמין בליה? אמרה ליה: ולא ישמעו אונן מה שפיד מדבר! כתמין אין רואין בליה, ודיני נפשות דנין בליה? אמר ליה: כבר נגמר דינו מבעוד יום. אמרה לו: **וְלֹא תִהְיֶה זֹאת לְךָ לְפִוְקָה**. אמר רבי לעזר: פקפוקי דברים הוה שם.

רבי לוי הוה עבר פרשתא, והוה רבי זעירא מפפד לחבריאי: עלון ושמעון קליה דרבי לוי דרש, דלית אויפטר ליה דהוא מפקא פרשתא דלא ריבון. עאל ומר לון **"לא"**. ושמע רבי זעירא ומר: אוף באגדתיה אית ריבון.

לְפִוְקָה – פקפוקי דברים הוה שם. אמרה ליה: בד תיפוק פקפוקתך, והו אומרים עליך: שופך דמים את. ולמכשול עון אתה עומד להבשל באשת איש. מוטב אחת ולא שתים. עתידה רובה מן הךא מיייתי, לא תהא דא בְּדָא.

וְלִשְׁפוֹךְ דָּם. עומד אתה למלוך על ישראל, והן אומרים עליך: שופך דמים הוה. והדא דתימר: כל המקלל מלכות בית דוד – תייב מיתה. אדיין מחוסר בפא את.

וזכרת את אמתך, מלמד שפקרה עצמה. וכיון שפקרה עצמה – פגמה הפתגם. בכל קרייא את קרי אביגיל בר מהדין פסוקא: **ויאמר דוד לאביגל ברוך השם וגו' מבוא בדמים** – דם נידה ושפיכות דמים.

הלכה ד' מתני' מת לו מת – אינו יוצא מפתח פלטורין שלו. רבי יהודה אומר: אם רצה לצאת אחר המיטה – יוצא, שכן מצינו בדרך שיצא אחר מיטתו של אבנר, שנאמר (שמואל ב ג:א) **והמלך דוד הלך אחרי המטה**. אמרו לו: לא היה הדבר אלא לפי שאת העם. וכשמברין אותו – כל העם מסובין על הארץ, והוא מיסב על הרגל.

[דף י"ב ע"א]

גמרא הדין אמרה: דרגש – יש בו משום כפיית המיטה. המלך – אינו חייב בכפיית המיטה. אית תני תני הנשים מהלכות תהילה, והאנשים אחריהם. ואית תני תני הנשים תהילה, והנשים אחריהם. מאן דמר הנשים תהילה – שהן גרמו מיתה לעולם. מאן דמר האנשים תהילה – מפני פבוד בנות ישראל, שלא יהו מביטין בנשים.

והכתוב (שמואל א ג:א) **והמלך דוד הלך אחרי המטה**. אמרו: לא היה דבר אלא לפי ש. מאן דהוה מפייס לנשיא הוה מפייס לגובריא, ומאן דהוה מפייס לגובריא הוה מפייס לנשייא.

כתיב (שמואל א י:י) **ויסב דוד וגו'**. מהו אחד הריקים? אמר רבי בא בר כהנא: הריקים שברקים, זו ארכסטס. אמרה לו: היום נגלה פבוד בית אבא! אמרו עליו על בית שאול: שלא ראו אותו לא עקב ולא גודל מימיהו. הדין הוא דכתיב (שמואל א כד:) **ויבא אל גדרות הענן**. רבי בון בר רבי לעזר: גדר לפנים מגדר היה.

ויבא שאול להסד את רגליו, הוה חמי ליה משלשל ציבחר ומסלק ציבחר. אמר: ארור מצע בהדין צניעה. הדין דו מר ליה (שם פסוק י): **הנה היום הזה אשר ראו עיניך וגו'**. ואחם עליך אין פתוב, אלא ותחס עליך – צניעותך היא חסה עליך.

ויאמר דוד אל מיכל וגו'. ועם האמהות אשר אמרת עמם אכבדה שאינן אמהות אלא אמהות.

ובמה נענשה? ולמיכל בת שאול לא היה לה וולד. והכתיב (שמואל ב ג:א) **והששי יתרעם לעגלה אשתו!** אלא שגעת בעגלה ומתה.

אין לך אדם בישראל שביזה עצמו על המצות יותר מדוד! מפני מה ביזה עצמו על המצות? שהיו מביטין בארון ומתים, דכתיב (שמואל א י:י) **ויבא אנשי בית שמש וגו'**. רבי חנינה ורבי מנא חד אמר: **ויבא בעם שבעים איש** – זו סנהדרין, וחמשים אלה – שהיו שקולין בנגד חמשים אלה. וחד אמר: **ויבא בעם שבעים איש** – זו סנהדרין, וחמשים אלה – מעם הארץ.

כתיב (תהלים קלא) **שיר המעלות לדוד ה' לא גבה לבי** – בשעה שמשחני שמואל. ולא רמו עיני – בשעה שהרגתי את גולית. ולא הלכתי בגדלות – בשעה שהעליתי בארון.

ובנפלאות ממני – בשעה שהחזירוני למכותי. אלא, אם לא שויתי ודוממתי בגמל עלי אמו בגמל עלי נפשי. כהן ינקא דנחית ממעי אימיה, בן תוות נפשי עלי.

הלכה ה' מתני' ומוציא למלקחית הרשות על פי בית דין של שבועים ואחד. ופורץ לו דרך, ואין ממהין בידו. דרך תמלך – אין לה שעור. וכל העם בוזוין ונותנין לפניו, והוא נוטל חלק בראש.

גמרא דכתוב (במדבר כו) על פיו יצאו ועל פיו יבאו.

ופורץ לעשות לו דרך. דכתוב (שמואל א ז) נהגו לפני המקנה ויאמרו זה שלל דוד.

הוא היה עם דוד באפס דמים. רבי יוחנן אמר: בחקל סיפקתה. ורבי שמואל אמר: שמשם נפסקו דמים.

ופלשתים נאספים וגו'. רבי יעקב דכפר הנין אמר: עדשין היו, אלא שהיתה ענבה שלחן יפה כשל שעורים. אמר רבי לוי: אילו הן הפלשתים שהיו באין זקפין בשעורין, והולכין להן נמוכין בעדשין.

כתוב אחד אומר: ותהי שם חלקת השדה מליאה שעורים. וכתוב: מליאה עדשים. רבי שמואל בר נחמן אמר:

[דף י"ב ע"ב]

שנה אחת היתה ושתי שדות היו, אחת שעורים ואחת עדשים. פשיטא ליה לאביד וליתן דמים. דילמא פשיטא ליה לאביד שלא ליתן דמים, אי זה מהן יאבד ואי זה מהן יתן דמים, של עדשים ושל שעורים. אלא של עדשים – מאכל אדם, ושל שעורים – מאכל בהמה. של עדשים – אינה חייבת בחלה, ושל שעורים – חייבת בחלה. עדשים – אין עומר בא ממונה, שעורים – עומר בא ממונה.

ורבנין אמרין: שדה אחת ושתי שנים היו. היה למד משל אשתקד! ואין למדין משנה לחבירתה.

ויתיצבו בתוך החלקה ויצילוה. כתוב אחד אומר: ויצילוה. וכתוב אחד אומר: ויצילוה. אלא מלמד: שהחזירה לבעליה, והיתה חביבה עליו בשדה מליאה כרפום.

כתוב (שמואל ב כג) ויתאו דוד ויאמר מי ישקני מים מבאר בית לחם וגו'. רבי תייה בר בא אמר: הלכה נצרכה לו.

ויבקעו שלשה. ולמה שלשה? שאין הלכה מתבררת פחות משלשה.

ולא אבה דוד לשמות. לא אבה דוד שתיקבע הלכה על שמו. ויסף אתם לה – קבעה מסכת לדורות, ופורץ לעשות לו דרך.

בר קפרא אמר: חג היה וניסוף מים, והיתר כמה היה.

ויבקעו שלשה ולמה שלשה? אחד הורג, ואחד מפנה הרוגים, ואחד מכנים צלוחית בטוהרת.

כתוב אחד אומר: **וַיִּנְסֶף אֶתֶם לָהּ**, וכתוב אחד אומר: **וַיִּסְדֵּף**. מאן דמר: **וַיִּסְדֵּף** – מסייע לרבי חיה בר בא. מאן דמר: **וַיִּנְסֶף** – מסייע לבר קפרא.

רבי הונא בשם רבי יוסי: הילכות שבויים נצרכה לו. רבי שמעון בר רבי אומר: בניין בית המקדש נתאווה.

הַלְכָה ו'

מתני' לא ירבה לו נשים, אלא שמונה עשרה. רבי יהודה אומר: מרבה הוא לו, ובלבד שלא יהו מסירות את לבו. רבי שמעון אומר: אפילו אחת והיא מסירה את לבו – הרי זה לא ישאנה. אם בן למה נאמר (דברים י) **וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים**? דאפילו כחביניל.

ולא ירבה לו סוסים אלא כדי מרפבתו. **וְכֹסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ**, אלא כדי שיתן אפסגייא. וכותב לו ספר תורה לשמו. יוצא למלחמה – והוא עמו. נכנס – והוא עמו. יושב בדין – והוא אצלו. מיסב – והוא פנגדו. שנאמר (דברים י): **וְהִיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו**.

אין רוכבין על סוס, ואין יושבין על פסא, ואין משתמשיין בשרביטו. ואין רואין אותו ערום, ולא פשהוא מסתפר, ולא בבית המרחץ. שנאמר (דברים י): **שׁוֹם תְּשִׂים עָלֶיךָ מִלֶּדֶךָ** – שתהא אימתו עליך.

גמרא רב פהנא אמר: על שם: **הַשָּׁשִׁי יִתְרַעַם לְעִגְלָה** (שמואל ב ג, ה). ומה כתיב תמן (שם יב, ח) **וְאִם מַעֲט, וְאִסְפָּה לְךָ כֶּהֱנֶה וְכֶהֱנֶה**.

לא ירבה לו סוסים אלא כדי מרפבתו. על שם: **וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת כָּל הַרְכָב וְגוֹי'. וְכֹסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ**, אלא כדי ליתן אפסגייא. רבי יהושע בן לוי אומר: ובלבד אפסגייא של שנה זו בלבד.

אמר רבי אחא: אמר שלמה:

[דף י"ג ע"א]

שלשה דברים שישחקו עליהן מידת הדין – היללתים. **לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים**, וכתוב (מלכים א יח) **וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נְכַרְוֹת**. רבי שמעון בן יוחי אומר: אהב ממש לזנות.

הננייה בן אחי רבי יהושע אומר: על שם (דברים ז) **לֹא תִתְחַתֵּן בָּם**.

רבי יוסי אומר: למושכן לדברי תורה ולקרנן תחת פנפי השכינת. רבי ליעזר אומר: על שם: (נחמיה יג) **גַּם אוֹתוֹ הַחֲטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנְּכַרְוֹת**. אשפח תימר: רבי שמעון בן יוחי והננייה ורבי ליעזר – תדא. ורבי יוסי פליג על תלתיהון.

לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים. וכתוב (מלכים א ח) **וַיְהִי לְשֹׁלְמֹה אַרְבַּעִים אֲלָף אֲרוֹת סוּסִים לְמִרְכָּבוֹ וּשְׁנַיִם עָשָׂר אֲלָף פָּרָשִׁים** – במלגים היו. וההדיוט – מותר בכולן.

וְכֹסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאוֹד. וכתוב (מלכים א י) **וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאֲבָנִים**. ולא היו נגנבות? אמר רבי יוסי בן חניניה: אבני עשר אמות ושמונה אמות.

תני רבי שמעון בן יוחאי אפילו משקלות שהיו בימי שלמה – לא היו של פספ אלא של זהב. ומה טעם? אין פספ נחשב בימי שלמה.

בתיב (קהלת ב): **לשחוק אמרתי מהולל**. אמר הקדוש ברוך הוא לשלמה: מה עמרה זו בראשך? רד מכפאי. רבי יוסי בן חנינה אמר: באותה שעה ירד מלאך ונדמה בדמות שלמה, והעמידו מכפאו וישב תחתיו, והיה מחזר על פתי בניסיות ובתי מדרשות, ואומר (קהלת א): **אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם**. והווי מרין ליה מלכא יתיב על פסיליון דידיה, ותימר: **אני קהלת?** והוי מפין אותו בקנה, ומביאין לפניו קערה גריסין. באותה שעה אמר: **וזה היה חלקי**. אית דמרין: חומרא. ואית דמרין: קניא. אית דמרין: קושרתיה. ומי קיטרגו? אמר רבי יהושע בן לוי: יו"ד שבירבה קיטרגו.

תני רבי שמעון בן יוחאי: עלה ספר משנה תורה ונשתתח לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו: רבון העולם! כתבת בתורתך, כל דייתיקי שבמלה מקצתה – במלה פולה, והרי שלמה מבקש לעקור יו"ד מפניו! אמר ליה הקדוש ברוך הוא: שלמה ואלק פיוצא בו – במילין, ודבר מפך – אינו בטל.

רבי הונא בשם רבי אחא: יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא מאפנו שרה – ניתן קציו על שרה והקציו על אברהם.

תני רבי הושעיה: עלה יו"ד ונשתתח לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר: רבון העולמים! עקרתי מן הצדקת הווא! אמר לו הקדוש ברוך הוא: צא לך, לשעבר היית נתון בשם נקיבה ובסוף תיבה, חייך שאני נותנן בשם זכר ובראש תיבה. הדיא הוא דכתיב (במדבר יג): **ויקרא משה להושע בן נון יהושע**.

ובותב ספר תורה לשמו. שלא יהא ניאזת לא בשל אביו ולא בשל רבו. ומגיהין אותו מספר עזרה על פי בית דין של שבעים ואחד.

יוצא למלחמה והיא עמו, שנאמר (דברים י) **והייתה עמו וקרא בו כל ימי חייו**. והרי דברים קל וחומר, ומה אם מלך ישראל שהיה עוסק בצרכי ישראל – נאמר בו **וקרא בו כל ימי חייו**, תקדוּט – על אחת כמה וכמה.

פיוצא בו, נאמר ביהושע (יהושע א): **והגית בו יומם ולילה**. והלא דברים קל וחומר, ומה אם יהושע שעוסק בצרכי ישראל – נאמר בו: **והגית בו יומם ולילה**, תקדוּט – לא כל שכן.

מלך ישראל – אין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כפאו, ואין משתמשין לא בכתרו, ולא בשרכימו, ולא באחד מכל משמשיו.

ובקשמות – בולן נשרפין לפניו, שנאמר (ירמיה לד): **בשלוש תמות, ובמשרפות אבותיך ישרפו עליך**.

ואין רואין אותו ערום, ולא בשמסתפר, ולא בבית המרחץ. על שם (ישעיהו לג): **מלך בפינו תחזינה עיניך**.

רבי חנינה סלק גבי רבי יודן נשייא נפק לגביה לבוש אותניתיה אמר ליה חזור ולבוש לגין
דידך משום מלך ביפיו תחינה עיניך.

רבי יוחנן סלק גבי רבי יודן נשייא, נפק לגביה בחליקא דפיתנא. אמר ליה: חזור ולבוש חלוקך
דעמרא, משום מלך ביפיו וגו'. מו נפק, אמר ליה: אייתי עטעמה. אמר ליה: שלח ואייתי
לך מנהם טלמא, דכתיב (משלי לא)

[דף י"ג ע"ב]

ותורת חסד על לשונה.

מי נפק, חמא רבי חנינה בר ססי מפצע קיסין. אמר ליה: רבי! לית הוא כבודך! אמר ליה:
ומה נייעביד ולית לי מאן דמשמשוני. אמר ליה: אין לא תהו לך מאן דמשמשיה, לא מקבלה
עלך מתמנייא.

תירגם יוסי מעוני בכנישתא בטיבריה: (הושע ה) שמעו זאת הפהנים. למה לית אתון לעין
באוריותא? לא יהבית לבון כ"ד מתנתא? אמרו ליה: לא יהבין לן פלום.

והקשיבו בית ישראל, למה לית אתון יהבין כ"ד מתנתא דפקידת יתכון פסיני? אמרו ליה:
מלכא נסיב כולא! ובית המלך האזינו בי לבם המשפט. לבם אמרתי (דברים יח): וזה משפט
הפהנים? עתיד אני לישב עמחן בדין, ולפסקן ולאבדן מן העולם.

שמע רבי יודן נשייא, וכעס. דחל וערק. סלקין רבי יוחנן וריש לקיש לפייס ליה. אמרו ליה:
רבי, גברא רבא הוא. אמר ליה: איפשר כל מאן דנא שאיל ליה, הוא מגיב לי? אמרו ליה:
אין!

אמר ליה: מהו דין דכתיב (הושע ב, ז): **בי זנתה אמום**. וכי שרה אמנו זונה הייתה? אמר ליה:
כבת – בן אמה, כאמה – בתה. בדור – בן הנשיא, בנשיא – בן הדור. פמוצב – פהניו. כהנא
אמר: בן בנותה – בן גנותה. אמר ליה: לא טוב דקליל לי דלא באפוי חד ומו, אלא באפיי תלתא
וימנין!

אמר ליה: מהו דין דכתיב (יחזקאל יב): **הנה כל המושל עליך ומשול לאמר כאמה בתה**.
וכי אימינו לאה זונה היית, דכתיב ותצא דינה? אמר ליה: לפום דכתיב: **ותצא לאה**
לקראתו, פשטין יציאה מציאה.

רבי חזקיה תהו מחלף באורחא, פגע ביה חד כותני, אמר ליה: רבי! אתה הוא רבהון דיהודא?
אמר ליה: אין! אמר ליה: חמי מה כתיב (דברים יז): **שום תשים עליך מלך**. אשים אין כתיב,
אלא **תשים**, דאת שוי עלך.

הדרן עלך פרק כהן גדול

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הַלְקָה א' מתני' דיני ממונות – בשלשה. זה בורר לו אָהד, וזה בורר לו אָהד, ושניהן בוררין להן עוד אָהד; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: שני הדיינים בוררין להן עוד אָהד.

גמרא אמר רבי זירא: שמתוך שביררו – מרדף זכותו.

מאי טעמא דרבי מאיר? כדי שיתבררו שלשתן מדעת אחת.

ומאי טעמא דרבנן? לאו כולא מינן מיבחר ומיסב מה דאת בעי, אלא אנא ואת מבחרין ומסבין מה דנן בעיין.

וקשיא על דרבנן, מת אָהד, לא נמצאו שלשתן מתבררין מדעת אחת?

[דף י"ד ע"א]

הַלְקָה ב'

מתני' זה פוסל דיינו של זה, וזה פוסל דיינו של זה; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: אימתי? בזמן שהוא מביא עליהן ראיה שהן קרובים או פסולין. אכל אם היו פשרים או מומהין מפי בית דין – אינו יכול לפוסלן.

גמרא ביני מתניתא: זה פוסל דיינו של זה, הא דיינו – לא.

ריש לקיש אמר: בערפאות שבסוריא אמרו, הא בדיני תורה – לא.

רבי יוחנן אמר: אפילו בדיני תורה. היך אמרין? תרין בני נש הוה לון דין באנמוכיא. אמר חד לתבריה: מה דרבי יוחנן אמר – מקבל עלי. שמע רבי יוחנן, ומר: לא כל מיניה מימרפא בעל דיניה, אלא שמעין מיליהון תמן, ואין תוות צורכא, כתבין ומשלחין עיבדא לרבנן.

אמר רבי לעזר: זה אמר בטיבריא, וזה אמר בציפורי, שומעין לזה שאמר בטיבריא.

ולעולם זה פוסל וזה מביא? אמר רבי זירא: בטפילה שנו. אמר רבי לא: ותאי דמר רבי לעזר: זה אמר בטיבריא, וזה אמר בציפורי – באינו דהוון יתיבין בחדא משבגא, מן חכא לתכא – שבגעה מילין, מן חכא לתכא – תשגעה מילין.

אמר רבי יוסי: ואת שמע מינה, תרין בני נש הוה לון דין בטיבריה, זה אמר: בבית דין הגדול, וזה אמר: בבית דין הקטן – שומעין לזה שאמר: בבית דין הגדול.

הַלְקָה ג'

מתני' זה פוסל עדיו של זה, וזה פוסל עדיו של זה; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: אימתי? בזמן שהוא מביא עליהם ראיה שהן קרובין או פסולין. אכל אם היו פשרים – אינו יכול לפוסלן.

גמרא ריש לקיש אומר: ביני מתניתאי: ג'דו, ה'א עידיו - לא. ורבי יוחנן אומר: אפילו עידיו, דתני: לעולם מוסיפין דיינים, עד שייגמר תדין. והדיינים יכולין לחזור בהן. נגמר הדין - אין יכולין לחזור בהן.

מודה רבי יוחנן: שאם אין שם אלא הן - שאין יכולין לפוסלן. אומר ועירא: והוא ואחד מן השוק מצטרפין לפסול עדות זה. רבי חנינה בעי:

[דף י"ד ע"ב]

ואין עד אחד זוקקו לשבועה מפל מקום?

אמר רבי ועירא: פסול - צריך ליפסל בבית דין. קרוב - אין צריך ליפסל בבית דין.

אמר רבא בר בונא בשם רב: שלשה - כגמר דין.

הלקה ד'

מתני' אומר לו: "נאמן עלי אבא". "נאמן עלי אביד". "נאמןני עלי שלשה רועי בקר" - רבי מאיר אומר: יכול לחזור בו. ותקמים אומרים: אינו יכול לחזור בו.

היה חייב לתכירו שבועה, ואמר לו: דור לי בחיי ראשך. רבי מאיר אומר: יכול הוא לחזור בו. ותקמים אומרים: אינו יכול לחזור בו.

גמרא אומר לו: "נאמן עלי אביד". קיבל עליו בפני שנים - יכול הוא לחזור בו. בפני שלשה - אין יכול לחזור בו.

שמואל אומר: בשלא נטל מזה ונתן לזה. אבל נטל מזה ונתן לזה - ואינו יכול הוא לחזור בו.

[דף ט"ז ע"א]

רבי יוחנן וריש לקיש אמרי: אפילו נטל מזה ונתן לזה - יכול הוא לחזור בו.

קנטה במקמיא דנקיט קיבל עליו - יכול לחזור בו.

רבי חיה בר בא אומר: בשאמר לו: "יאמר לי אביד: ואין לי עמך עסק". אבל אם אומר לו: "יאמר אביד: ואני מקבל עלי" - עילא היה רוצה להודות לו.

רבי יוסי בן חנינה אומר: ואפילו אומר: "יאמר לי אביד ואני מקבל עלי" - לא מציינו עדות יוצא מפי קרוב.

הלקה ה' מתני' אלו הן תפסולין: תמשחק בקוביא, ותמלווה בריבית, ומפריחי יונים, וסוחרי שביעית, ועבדים.

אמר רבי שמעון: מתחילה היו קורא אותן "אוספי שביעית". משרבו האנסין - חזרו לקרותן "סוחרי שביעית".

רבי יהודה אומר: אימתי? בזמן שאין לו אומנות אלא היא, אבל יש לו אומנות שלא היא - הרי זה פשר.

גמרא המושחק בקוביא – זה המושחק בפסיפסין. אחד המושחק בפשיפשוין, ואחד המושחק בקליפי אגוזים ורימונים, לעולם אין מקבלין אותו – עד שישבר פסיפסיו ויבדק ויחזרו בהן חזרה גמורה.

המלוה בריבית אין מקבלין אותן עד שיקרע שמרותיו ויבדק ויחזרו בהן חזרה גמורה. ומפריחי יונים. אחד הממרה יונים ואחד הממרה שאר בהמה תיה ועוף אין מקבלין אותן עד שישברו פגמיו ויחזרו בהן חזרה גמורה.

סוחרי שביעית. אי זהו תגר שביעית? זה שיושב ובטל כל שני שבוע, פיון שבא שביעית – התחיל מפשט ידיו ונושא ונותן בפירות שביעית.

ולעולם אין מקבלין אותו – עד שתגיע שביעית אחרת ויבדק ויחזור בו חזרה גמורה. תניא, רבי יוסי אומר: שתי שביעיות. רבי נחמיה אומר:

[דף ט"ז ע"ב] חזרת ממוז, לא חזרת דברים, שיאמר להם: הא לכם מאתים זה והלקום לעניים מה שפנסתי מפירות עבירה.

הוסיפו עליהן: הרועין, וההמסנין, והגזלנין, וכל החשודין על הממוז – עדותן בטילה. אמר רבי אבהו: ובלבד ברועין בהמה דקה.

אמר רב הונא: מאן תנא מפריחי יונים? רבי ליעזר. דתנינן תמן: מפריחי יונים – פסולין מן העדות. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי: עוד הדא דסנהדרין פרבי ליעזר? אמר ליה: דברי הכל היא. הלא אמר רבי יוסי: וידעין היינו שפסול מעדות ממוז מה בא להעיד? אלא, בשם שפסול מעדות ממוז – כף פסול מעדות נפשות. ועידי החדש – כעדי נפשות אינון.

דתנינן: זה הפלל: כל עדות שאין אשה בשירה להן – אף הן אינן בשירין לה. מאן תניתה? רבני. רבנין פרבי ליעזר, מודין ליה ופליגיין עלוהי? רבי יונה בשם רב הונא אומר: כולא פרבי ליעזר, ואתיאי אילין פלוגתא באילין פלוגתא דתני: עד זומם – פסול מכל עדות שבתורה; דברי רבי מאיר. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שנמצא זומם בעדות נפשות, אבל אם נמצא זומם בעדות ממוז – אין פסול אלא מאותה עדות בלבד. ותייא דרבי יוסי – פרבנין, ודרבי מאיר – פרבי ליעזר.

רבי שמעון אומר: מתחילה לא היו קורין אותן אלא "אוספי שביעית". משרבו האנסין חזרו לקרותן סוחרי שביעית.

אמר רבי יודן: אימתי? בזמן שאין להן אלא היא. אבל יש לו אומנות שלא היא – הרי זה פשר. היך עבדא? יושב ובטל כל שני שבוע, פיון שבאת שביעית, התחיל פושט את ידיו ונושא ונותן בפירות שביעית. אם יש עמו מלאכה אחרת – בשר, ואם לאו – פסול.

אבל אם היה עסוק במלאכתו כל שני שבוע, פיון שבאת שביעית, התחיל מפשט את ידיו ונושא ונותן בפירות שביעית, אף על פי שאין עמו מלאכה אחרת – בשר.

רבי בא בר זבדא, רבי אבהו בשם רבי לעזר: הלכה פרבי יודה דמתניתא. איקלם רבי בא בר זבדא דמר שמועה משום דזעיר מיניה

מסכת נדה פ"ק רביעי

א. המפלת חתיכה, סומכוס אומר משום רבי מאיר, וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו: קורעין אותה, אם יש בתוכה דם - הרי זה נדה, ואם לאו - אינה נדה. המפלת כמין קלפה, כמין שערה, כמין עפר, כמין יבחושים אדמים - תטיל למים ובפושרין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ממצעכו ברזק על הצפרן, אם נמוח - הרי זו נדה, ואם לאו - אינה נדה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: שני דברים העלה אבא מטבעין ליבנה. מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קלפות אדמות, ובאו ושאלו את רבי צדוק, והלך רבי צדוק ושאל לחכמים, ושלחו חכמים לרופאים, ואמרו: יש לה מכה מבפנים, לפיכך מפלת כמין קלפות אדמות - תטיל למים. ואם נמוחו - טמאה. שוב מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין שערות אדמות, ובאו ושאלו את רבי צדוק, והלך רבי צדוק ושאל לחכמים, ושלחו חכמים לרופאים, ואמרו: שומא יש במעיה, לפיכך היתה מפלת כמין שערות אדמות - תטיל למים. אם נמוחו - טמאה:

ב. המפלת כמין בהמה חיה ועוף - טמאה לידה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עד שיהא בו מצורת אדם. אמר רבי חנינא בן גמליאל: נראין דברי רבי מאיר - בבחמה, מפני שגלגלי עינו של בהמה דומין לגלגלי עינו של אדם, ונראין דברי חכמים בעופות, שאין בו מצורת אדם. מעשה באשה אחת בצידן שהפילה דמות עורב שלש פעמים, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: כל שאין בו מצורת אדם - אינו ולד:

ג. צורת פנים שאמרו, אחד מפל צורת פנים חוץ מאזנים. וסנדל שאמרו, דומה לדג שבפס, מתחלתו ולד הוא, אלא שנוצף. רבן שמעון בן גמליאל אומר: דומה ללשון של שור הגדול. ולמה אמרו סנדל? והלא אין סנדל שאין עמו ולד! אלא שמא תפיל עמו זכר ותהא מקלקלת לנקה. או שאם תפיל שניהם, אחד לפני שקיעת החמה, ואחד לאחר שקיעת החמה, מונה תחלת לידה לראשון וסוף לידה לאחרון; שליא שאמרו, תחלתה כחוט הערב וסופה כתורמוס וחלולה כחצוצרת. ואין שליא פחותה מטפח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: דומה לקרקבן של תרנגול. ולא אמרו שליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד:

ד. הטבור - חבור באדם עד טפח ליטמא וליטמא. אבל בבחמה - אינו חבור. עור הבא כנגד פניו של אדם, בין חי בין מת - הרי זה טהור ומתר בהנאה. ואיזו שפיר מרקם? אבא שאול אומר: תחלת בריתו מראשו, שתי עיניו כשתי טפין של זבוב. שני חוטמיו כשני טפין של זבוב. פיו מתוח כשעורה וגותו כעדשה. ואם היתה נקבה - גותה כשעורה לארפה. חתוף ידים ורגלים אין בו. ועליו מפרש בקבלה (איוב י, י): "הלא כחלב תתיכני" וגו':

ה. אין בודקין במים, מפני שהמים עזין ומבערין אותו. ואין בודקין אותו אלא בשמן, מפני שהשמן רך ומזכף. ואין רואין אותו אלא בחמה. המפלת שפיר שאינו מרקם, רבי יהושע אומר: ולד. וחכמים אומרים: אינו ולד. ורבי שמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו:

קורעין אותו, אם יש בו דם - הרי זה נדה, ואם יש בו בשר - הרי זה ולד:

ו. השליא בבית - הבית טמא; דברי רבי מאיר. רבי יוסי ורבי יהודה ורבי שמעון אומרים: הבית טהור. אמרו לו לרבי מאיר: אי אתה מודה שאם הוציא והוה בספל בבית החיצון שהוא טהור? אמר להם: מפני שבטל בחיצון. אמרו לו: כשם שבטל בחיצון - כך בטל בפנימי. אמר להם: אינו דומה נמוק פעם אחת לנמוק שתי פעמים. יצא מחתך או מסרס - אינו ולד. עד שיצא רבו - הרי הוא כילוד. רבי יוסי אומר: עד שיצא בתקונו. ואיזהו רב ראשו? רבי יוסי אומר: משיצאו צדעיו. אבא חנן משום רבי יהושע אומר: משיצא פדחתו. ויש אומרים משיצאו קרני ראשו.

ז. המפלת גוף שאינו חתוף וראש שאינו חתוף, גוף אטום - אין זה ולד. ואיזהו גוף אטום? כדי שינטל מן החי ויחיה - הרי זה ולד. כדי שינטל מן החי וימות - אינו ולד. יד אטומה ורגל אטומה - אין זה ולד. יד חתוכה ורגל חתוכה - הרי זה ולד, ואין חוששין שמא מגוף אטום באו:

ח. המפלת, ואינו ידוע מהו - תשב לזכר ולנקה ולנדה. ולמה אמרו לזכר? שאם תראה יום שלשים וארבעה, ותחזור ותראה יום ארבעים ואחד - תהא מקלקלת עד יום ארבעים ושמונה. וכן לנקה, שאם תראה יום שבעים וארבעה ותחזור ותראה יום שמונים ואחד - תהא מקלקלת עד יום שמונים ושמונה. אמר רבי ישמעאל: מעשה בקלופטר מלפת אלכסנדרית, שהביאה שפחותיה

שנתחבו מיתה למלך, וקרעתן, ונמצא הזכר נגמר לארבעים ואחד, ונקה לשמונים ואחד. אמרו לו: אין מביאין ראיה מפאן. ומהיכן מביאין ראיה? מי שנכנסה אצל בעלה ומת בעלה מיד, או שפא בעלה ממדינת הים, ומת מיד:

מסכת נדה פ"ק חמישי

א. בנות כותים - נדות מעריסטן. והכותים - מטמאים משכב תחתון כעליון, מפני שהן בועלי נדות, והן יושבות על כל דם ודם. יום שהיא פוסקת בו סופרת בתוך שבעה. בנות הצדוקין, בזמן שנהגות ללכת בדרך אבותיהן - הרי הן ככותיות. פרשו לדרכי ישראל - הרי הן כישראליות. מעשה בצדוקי אחד, שפח עם כהן גדול, ונתזה צנורה מפיו ונפלה על בגדיו, בא כהן גדול ושאל את אשתו ואמרה לו: אף על פי שאנו נשי צדוקות - כלן נשאלות לחכמים. רבי יוסי אומר: אנו בקיאים בצדוקות יותר מן הכל, שכלן נשאלות לחכמים חוץ מן אחת היתה שלא הראתה לחכמים, ומתה:

ב. בנות ישראל שלא הגיעו לפרקן - הרי הן בחזקת טהרה, ואין הנשים בודקות אותן. ומשהגיעו לפרקן - הרי הן בחזקת טמאות, והנשים בודקות אותן. רבי יהודה אומר: אף משהגיעו, אין הנשים בודקות אותן, שמא יקלקלו בידיהן, אלא סכות אותן שמן מבפנים ומקנחות אותן מבחוץ, והן נבדקות מאליהן:

ג. דם עובדת כוכבים ודם טהרה של מצרעת, בית שמאי אומרים: פדס מגפתה. ובית הלל אומרים: פרוקה וקמימי רגליה. דם יולדת שלא טבלה -

מטמא לח ואין מטמא יבש (דברי רבי מאיר). רבי יהודה אומר: מטמא לח ויבש. רבי אליעזר אומר: מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל (בית שמאי אומרים: מטמא לח ואין מטמא יבש ובית הלל אומרים מטמא לח ויבש). אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים (בגדה) שאם הגיעה זמנה לטבל ולא טבלה, וראתה דם שהיא טמאה. אמרו להם בית שמאי לבית הלל: לא! אם אמרתם בגדה שאפלו טבלה וראתה - טמאה, תאמר ביולדת שאם טבלה וראתה - שהיא טהורה. אמרו להם: יולדת בזוב תוכיח, שאם טבלה וראתה לאחר ימי ספירה - טהורה, לא טבלה וראתה - טמאה. אמרו להן בית שמאי: הוא הדין והוא התשובה, יולדת בזוב, ימי לידה עולין לה לימי זיבתה:

ד. המקשה, כמה תשפה ותהא זכה? רבי אליעזר אומר: מעת לעת. והלכה כדבריו. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בית שמאי אומרים יומו. ובית הלל אומרים מעת לעת. המקשה בימי נדה - נדה. בימי זיבה - טהורה. קשתה יום אחד ושפתה שנים, או שקשתה שנים ושפתה יום אחד, או ששפתה וקשתה וחזרה ושפתה - הרי זו יולדת בזוב. אבל שפתה יום אחד וקשתה שנים, או ששפתה שנים וקשתה יום אחד, או שקשתה ושפתה, וחזרה וקשתה - אין זו יולדת בזוב. שופי סמוך ללידה - הרי זו יולדת בזוב. חנניה בן חכניאי משום רבי יהושע אומר: כל שחל קשוי שלה ביום שלישי שלה, אפלו כל היום כלה בשפי - אין זו יולדת בזוב: כמה היא קשויה ויהא תלוי בנלד? אפלו

ארבעים וחמשים יום; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: דיה חדשה. כיצד? קשתה שנים מן השמיני ואחד מן התשיעי, אפלו בתחלת תשיעי ילדה - הרי זו יולדת בזוב. אבל יום אחד בשמיני ושנים בתשיעי, אפלו בסוף תשיעי ילדה - אין זו יולדת בזוב. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: ארבעה עשר ביולדת נקבה. לפיכך אם קשתה שבועה עשר יום - שלשה הראשונים ראויין לזיבה, והרי היא יולדת בזוב:

ה. יש מקשה עשרים וחמשה יום, ואינה זכה. כיצד? שנים בלא עת, ושבועה נדה, ושנים לאחר נדה, וארבעה עשר של קשוי. אבל אי אפשר שתקשה עשרים וששה יום במקום שאינו נלד, ולא היא יולדת בזוב. יש רואה מאה ימים ואינה זכה. כיצד? שנים בלא עת, ושבועה נדה, ושנים לאחר נדה, ושמונים של נקבה, ושבועה נדה, ושנים שלאחר נדה. רבי מאיר אומר: מאה וחמשים. שנים בלא עת, ושבועה נדה, ושנים שלאחר נדה, וחמשים של קשוי, ושמונים של נקבה, ושבועה נדה, ושנים של אחר נדה. אמרו לו: אם בן יש מקשה כל ימיה ולא תהא זכה בהן. אמר להם: אין קשוי לנפלים. היתה בחזקת מעברת וקשתה שלשה ימים זה אחר זה - אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה. קשתה ואחר כך הפילה דבר שאינו נלד - הרי זו יולדת בזוב. המקשה שלשה ימים ויצא הנלד דרך דופנה - הרי זו יולדת בזוב. רבי שמעון אומר: אין זו יולדת בזוב. ודם היוצא משם - טמא. רבי שמעון מטהר:

ו. הפולטת שכבת זרע מבפנים - טמאה. רבי שמעון אומר: דיה כבועלה, מה

אתם נשטיין? זעקו למי שפרא היים! וכא מעשה לפני חכמים, ואמרו: בדוק זה ומתקן:

מסכת גדה פּרק ששי

א. בן תשע שנים ויום אחד. גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי, כותי, נתין, חלל וממזר שפא על בת פהן לוי וישראל - פוסלין מן הכהונה. רבי יוסי אומר: כל שזרעו פשר - כשרין, וכל שזרעו פסול - פסולין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שאתה רשאי לשא בתו - אתה רשאי לשא אלמנותו:

ב. בן תשע שנים שהביא שתי שערות - שומא. מבן תשע שנים ויום אחד עד בן שתים עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות - שומא. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: סימן. בן שלש עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות - הרי הוא כאיש לכל דבר. בן ארבע עשרה שנה וכן חמש עשרה שנה שלא הביא שתי שערות - הרי הוא כבן תשע לכל דבר. בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות, אף על פי שהביא אחר מכאן - הרי הוא כסריס לכל דבר. בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות, אף על פי שהביאה לאחר מכאן - הרי היא כאילונית לכל דבר. רבי יוסי בן פפר אומר: שנת עשרים שנכנסו ממנו שלשים יום - מונין אותה שנה שלמה. וכן הורה רבי בלוד על תינוקות בת שמונה עשרה שנכנסו הימנה שלשים יום - שתהא כתינוקת בת שמונה עשרה שנה ויום אחד לכל דבר:

ג. ואלו הן סימני בוגרת, רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: משיקשקשו תדין. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: משיקספ

בועלה אינו מטמא מבפנים כבחוץ, אף היא אינה מטמאה בפנים כבחוץ. תינוקת בת יום אחד - לנדה. אמר רבי יוסי: מעשה בעין בול והטביליה קדם לאמה. בת שלש שנים מתקדשת בכיאה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בת שלש שנים ויום אחד. אחר זמן של בדיקות הבן והבת, אף על פי שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו - נדריהם נדר הקדשן הקדש. מעשה ברבי חנינא, שהדירו אביו בנזיר, והביאו אביו לפני רבן גמליאל, והיה רבן גמליאל בודקו אם בא לכלל הסימנין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אם בא לכלל עונות נדרים. אמר רבי: אל תצטער, אם ברשות אבא אני - הרי רשות אבא עלי והריני נזיר למפרע, אם ברשות עצמי אני - הריני נזיר מעכשו. עמד ונשקו על ראשו, אומר: מבטח אני בשם השמים שאין זה נפטר מן העולם עד שיורה הוראות בישראל. ולא נפטר מן העולם עד שהורה הוראות בישראל. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: אני ראיתי שהיה מורה הוראות בישראל:

ז. מעשה בתינוק אחד שהקדיש קרדמו לשמים, והביאו אביו לפני רבי עקיבא, והיה רבי עקיבא בודקו, אמר לו: בני, למי הקדשתי? שמא לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות שהן יפין? אמר לו: לא הקדשתי אלא למי שהברזל שלו! אמר רבי עקיבא: בדוק זה ומתקן. שוב מעשה בתינוק אחד, שהיו באין עמו נכרים בספינה, ועמד עליהן נחשול, והיו זועקין לאלהיהם כענין שנאמר (יונה א, ה): "ויראו המלחים ויזעקו איש אל אלהיו". אמר להן אותו התינוק: עד מתי

אבל לא להקל. כיצד? נאמנת האשה לומר קטנה היא שלא תחליץ, וגדולה היא שלא תמאן. אבל אין נאמנת לומר 'קטנה היא' שתמאן, וגדולה היא שתחליץ:

ו. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: כף היו מפרשין ביבנה ואמרו: פיון שבא התחתון - שוב אין משיגיחין בעליון. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בנות פרכין - תחתון ממהר לבוא. בנות פפרים - עליון ממהר לבוא, שטוחנות פרחים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בנות עשירים - צד הימין ממהר לבוא, שנישוף באפרקסותן. בנות עניים - צד השמאל ממהר לבוא, מפני שמביאין פדי מים ונושאות אחיהן על גיסיהן:

ז. כל המטמא באהל המת - מטמא טמאת שבעה. יש מטמא טמאת שבעה ואין מטמא טמאת האהל; כל שיש לו קרנים - יש לו טלפים. ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים; כל הנוטל צדקה - נוטל מעשר עני. ויש נוטל מעשר עני ואינו נוטל צדקה:

ח. דם הנדה ובשר המת, כל אלו שהרקיבו - הרי אלו טהורין. משום רבי נתן אמרו: פת שעפשה אינו מטמא טמאת אוכלין (ושרין אותה במקומה). וכמה הוא שריתן בפושרים? מעת לעת. יהודה בן נקיסא אומר: תחלתה אף על פי שאין סופה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עד שיהא פושרין מעת לעת: אמר רבי מאיר: מפני מה אמרו בשרץ שנמצא במבוי, מטמא למפרע עד שיאמר: 'בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ', או עד שעת כבוד, מפני שחזקת

ראש החטם. רבי יוסי אומר: משיקיף עטרה. רבי שמעון אומר: משתתפשט הכף. וכן היה רבי שמעון אומר: כשם שאמרו שלשה סימנין מלמעלה, כך אמרו שלשה סמנים מלמטה, פנה מלמעלה - לא הביאה סימנין מלמטה. בוחל מלמעלה - הביאה סימנין מלמטה. צמל מלמעלה - נתפשטה הכף מלמטה:

ד. עד מתי תינוקת ממאנת? עד שתביא שתי שערות; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עד שירבה השחור על הלכז. רבי יוסי אומר: עד שתקיף עטרה (רבי שמעון אומר: עד שיתפשט את הכף. בן שלקית אומר: עד שתכלכל). אמר רבי שמעון: מצאתי חנינא בן חכינאי מצדן, אמר לי: כשתלה אצל רבי עקיבא, אמור לו: עד מתי תינוקת ממאנת? אם יאמר לך עד שתביא שתי שערות, אמור לו: והלא במעמד כלכם העיד בן שלקית ביבנה עד שתכלכל. כשבאתי והרצתי דברים לפני רבי עקיבא, אמר לי: כלכל איני יודע, בן שלקית איני מכיר, אלא עד שתביא שתי שערות:

ה. שתי שערות שאמרו, אפלו אחת על גבה ואחת על פרסה. אחת על גבי קשרי אצבעותיה של יד ואחת על גבי קשרי אצבעותיה של רגל; דברי רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו, שאמר משום רבי שמעון: כל הנבדקות - נבדקות על פי נשים. וכן היה רבי אליעזר מוסר לאמו, ורבי ישמעאל היה מוסר לאשתו. רבי יהודה אומר: לפני הפרק ולאחר הפרק - נשים בודקות אותן, תוך הפרק - אין הנשים בודקות אותן, שאין משיאין ספקות על פי הנשים. רבי שמעון אומר: אף תוך הפרק נאמנת האשה, להחמיר

נתנה עליה - הרי זו תולה. נתעסקה באדום - אינה תולה. בשחור במועט - אינה תולה, במרבה - תולה. בנכרית, רבי מאיר אומר: עד שתהא נכרית ראויה לראות. תולה חמורה בקלה. כיצד תולה? בשומרת יום כנגד יום בשני שלה, ובסופרת שבעה שלא טבלה, לפיכך היא מתקנת ונחברתה מקלקלת. רבי אומר: אינה תולה, לפיכך שתיהם מקלקלות. הכל שוין שהיא תולה בשומרת יום כראשון שלה, וכיושבת על דם טהר, ובתולה שדמיה טהורים:

יב. נמצא על חלוק בנה השוכב בצדה - הרי זו טמאה, מפני שמתהפף. ולא על בנה בלבד אמרו, אלא כל אדם, אלא שדברו חכמים בהנה. נמצא על פסיקאי שלה - הרי זו טמאה, שבשעה שמתרת מתחפתה - נוגעת בתורפה. היתה מכה על ירכה - תולה. על צנארה שהיא יכולה לתלות - תולה. על כתפה שאינה יכולה לתלות - אינה תולה, ואינה אומרת: 'שמא ביד הוליקה לשם'. נמצא על קשרי אצבעותיה - טמאה, מפני שהידיים עסקניות הן. היו עליה שני כתמים אחד מלמעלה ואחד מלמטה, אף על פי שהתחתון גדול והעליון קטן - תולה את התחתון בעליון עד כגריס, שאני אומר ממקום שבא העליון בא התחתון:

מסכת נדה פרק שביעי

א. נמצא על בית יד אנקלי שלה, אם מגיע כנגד תורפה - טמאה. ואם לאו - טהורה. היתה פושטתה ומתפסה בה בלילה. כל מקום שנמצא בה כתם - טמאה, מפני שהוא חוזר. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: הלכה זו הוריתי

בני ישראל בודקין בשעת כבודיהם, ואם לא בדקו - הפסידו הן למפרע. ומפני מה אמרו כתם שבחלוק מטמא למפרע, עד שתאמר: 'בדקתי את החלוק הזה ולא היה בו כתם', או עד שעת כבוס, מפני שחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן בשעת כבוסיהן, ואם לא בדקו - הפסידו הן למפרע. רבי אחא אומר: תחזור ותכבס, אם דעה מראיתו - בידוע שהוא לאחר כבוס, ואם לאו - בידוע שקדם כבוס. רבי אומר: אינו דומה כתם שלפני כבוס ככתם שלאחר כבוס, שלפני הכבוס - מגליד, שלאחר הכבוס - מקדיר:

ט. קרדם שנגנב בתוך הבית - מטמא למפרע, עד שיאמר: 'נעלתי את המקום הזה'. רבן שמעון בן גמליאל מטהר, שאנו אומרים שמא השאילו לאחר ושכחה, או שמא נטל מזוית זו והניחו בזוית אחרת. אחרים אומרים משום רבי נתן: כל הכתמים הנמצאים במרחצאות של נשים - טמאין. בית המרחץ של כותים - מטמא באהל מפני שקוברין שם את המתים. רבי יהודה מטהר, מפני שחלדה וברדלס גוררין אותם מיד:

י. שדה שגנב בה קבר - נאמן הפוטי לומר: 'אין שם קבר', לפי שאינו מעיד על גופו של קבר. ואילן שמסיד על הארץ - נאמן הפוטי לומר: 'אין תחתיו קבר', לפי שאינו מעיד אלא על גופו של קבר:

יא. תולה בכל דבר שיש לה לתלות. מעשה ותלה רבי מאיר בקילור. ורבי תלה בשרף של שקמה. ספק עברה בשוק של טבחים ספק לא עברה - הרי זו אינה תולה. עברה, ספק נתנה עליה ספק לא

ברומי לטמאה, וכשבאתי אצל חברי, אמרו לי: יפה הורית:

ב. לבשה שלשה חלקין הבדוקין לה, ונמצא על הפנימי, ולה לתלות - הרי זו תולה על החיצון. ואין לה לתלות - אינה תולה. קצרה שלבשה חלוקה של ארפה, וארפה שלבשה חלוקה של קצרה, אם הגיע כנגד בית תורפה של קצרה, אם שתיהן טמאות. כנגד בית תורפה של קצרה, קצרה - טמאה. וארפה - טהורה:

ג. שמים שהיו טוחנות בריחים של יד, נמצא על הרגל הפנימי - שתיהן טמאות. על הרגל החיצונה - היא טמאה וחברתה טהורה. נמצא בינתיים - שתיהן טמאות. מעשה ונמצא על שפתו של אמבטי, ועל עלי של זית בשעה שהן מסיקות את התנור, ובא מעשה לפני חכמים וטמאום. רבי נחמיה אומר: על דבר שאינו מקבל טמאה - טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם הרגה מאכלת - תולה. ואם לאו - אינה תולה. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך - תולה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: אני אומר דבר אחר והם אמרו דבר אחר, לדברי אין סוף, ולדבריהם אין סוף. לדברי אין סוף, אין לה אשה שהיא טהורה, שאין לה כל מטה שאין עליה כמה טפי דם מאכלת. לדבריהם אין סוף, שאין לה אשה שאינה טהורה לבעלה, שאין לה כל סדין וסדין שאין עליה כמה טפי דמים. אבל רואה אני את דברי רבי חנינא בן גמליאל מדברי ומדבריהם, שהיה אומר: תולה במאכלת עד כגריס של פול, אף על פי שלא הרגה (תולה בכנה ובבעלה), וכדבריו אנו מורים:

ד. כתם הארף - מצטרף. טפי טפין - אין מצטרפין. רבי אלעזר בר צדוק אומר: העד שהוא נתון תחת הכר ונמצא עליו דם, אם עגל - טהור, מפני שהוא דם מאכלת, ואם משוף - טמא מפני שהוא דם הקנויח:

ה. האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם, אם עומדת - טמאה, ואם יושבת - טהורה; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: בין כך ובין כך - טהורה. איש ואשה שעשו צרכיהם בתוך הספל, ונמצא דם על המים, רבי מאיר ורבי יוסי אומרים: תולה. ורבי שמעון אומר: אינו תולה:

ו. דם היוצא עם הרעי - טהור. דם המנשא, בין לפני המים בין לאחר המים - טמא. הנמצא בתוכו - טהור. למגעות ולהיסטות - הולכין אחר הרב:

מסכת נדה פרק שמיני

א. הרי שהיתה נשאת והיתה רואה דם בשעת תשמיש - משמשת פעם ראשונה, שניה ושלישית, מכאן ואילף - אינה משמשת, אלא תתגרש ותנשא לאחר. נשאת לאחר והיתה רואה דם בשעת תשמיש - משמשת פעם ראשונה שניה ושלישית, מכאן ואילף - לא תשמש, אלא תתגרש ותנשא לאחר. נשאת לאחר והיתה רואה דם בשעת תשמיש - משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית. עד כמה מתרת לנשא? עד שלש. יתר מכאן - אסורה עד שתבדוק את עצמה. כיצד בודקין אותה? מביאין שפופרת ונותן לתוכה מכחול, ומביא מוך ונותן בראש המכחול, נמצא על ראשו - הרי זו טמאה, מפני שהוא דם המקור, ועל הצדדין - הרי זו טהורה, מפני שהוא דם

צָדִדִּין. אִם יֵשׁ לָהּ וָסֵת - הֲרִי זֹו תוֹלָה לְנִסְתָּתָהּ. אִם יֵשׁ לָהּ מִכָּה - הֲרִי זֹו תוֹלָה בָּהּ. וְאִם הִיְתָה דָם נִדְתָה מְשֻׁנָּה מִדָּם מִכָּתֵהּ - הֲרִי זֹו אֵינָה תוֹלָה:

ב. נִאֲמַנְתָּ אִשָּׁה לֹוּמֵר: 'יֵשׁ בִּי מִכָּה בְּמִקּוּר', וְאִין בִּי מִכָּה בְּמִקּוּר'; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: דָּם הַיּוֹצֵא מִן הַמִּקּוּר, אִף עַל פִּי שְׁבִידוּעַ שֶׁהוּא דָם הַמִּכָּה - טְמֵא. וְרַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: דָּם הַמִּכָּה - טְהוֹר. הִיְתָה בּוֹדֵקֶת בְּיָמִין וְהִיא טְמֵאָה, בְּשִׂמְאֵל וְהִיא טְהוֹרָה - לֹא תִבְדּוֹק אֶלָּא בְּשִׂמְאֵל. בְּחֶצֶר וְהִיא טְהוֹרָה, בְּטָרְקָלִין וְהִיא טְמֵאָה - לֹא תִבְדּוֹק אֶלָּא בְּחֶצֶר. בְּעֶצְמָהּ וְהִיא טְמֵאָה, בְּחִבְרָתָהּ וְהִיא טְהוֹרָה - לֹא תִבְדּוֹק אֶלָּא בְּחִבְרָתָהּ; כִּיצַד תּוֹלוֹת זֹו בְּזוֹ? עֲבָרָה וְשִׂאינָה עֲבָרָה - תּוֹלָה עֲבָרָה בְּשִׂאינָה עֲבָרָה. מְנִיקָה וְשִׂאינָה מְנִיקָה - תּוֹלָה מְנִיקָה בְּשִׂאינָה מְנִיקָה. זִקְנָה וְשִׂאינָה זִקְנָה - תּוֹלָה זִקְנָה בְּשִׂאינָה זִקְנָה. בְּתוֹלָה וְשִׂאינָה בְּתוֹלָה - תּוֹלָה בְּתוֹלָה בְּשִׂאינָה בְּתוֹלָה. הֵיוּ שְׁתֵּיהֶן מְעַבְרוֹת, שְׁתֵּיהֶן מְנִיקוֹת, שְׁתֵּיהֶן זִקְנוֹת, שְׁתֵּיהֶן בְּתוֹלוֹת - זֹו הִיא שְׁאֵמְרוּ: 'לֹא הֵיוּ רֵאוּיוֹת לְרֵאוֹת' - רֵוֵאִין אוֹתָן כְּאֵילוּ הֵן רֵאוּיוֹת לְרֵאוֹת:

ג. בְּתוֹלָה עֲבָרָה וּמְנִיקָה וּזְקָנָה - אִין תּוֹלוֹת זֹו בְּזוֹ. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֵׂה בְּשִׂקְמָה שְׁבִכְפָּר סָבָא שֶׁהִם מְחִזְקִין בּוֹ טְמֵאָה, בְּדָקוּהוּ וְלֹא מִצְאוּ תַחְתּוֹ כְּלוּם. פַּעַם אַחַת בָּא הַרוּחַ וּפְרָכְתּוּ מִשְׂרָשׁוּי, וְנִמְצְאוּת גְּלִגְלוֹת שֶׁל מֵת שְׁלֵמָה דְּבוּקָה בְּשְׂרָשׁוּי. אָמְרוּ לוֹ: מִשֶּׁם רָאִיָּה? שְׁמָא לֹא בְּדָקוּהוּ כָּל צָרְכּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֵׂה בַמְּעֵרַת שֶׁל שִׁיחִין שֶׁהֵיוּ מְחִזְקִין בּוֹ טְמֵאָה, בְּדָקוּהוּ עַד שֶׁהִגִּיעַ לְקַרְקַע שֶׁהִיְתָה חִלְקָה כְּצִפְרוֹן, פַּעַם אַחַת נִכְנָסוּ

פּוֹעֲלִין לְתוֹכָהּ מִפְּנֵי גַשְׁמִים, וּכְשֶׁהֵיוּ מְהַרְסִים בְּקַרְדָּמוֹת, בְּדָקוּ וּמִצְאוּ שֶׁם מִכְתָּשֶׁת מְלֵאָה עֲצָמוֹת. אָמְרוּ לוֹ: מִשֶּׁם רָאִיָּה? שְׁמָא לֹא בְּדָקוּהוּ כָּל צָרְכּוֹ. אָמַר רַבִּי שְׂאוּל: מַעֲשֵׂה בְּסֹלַע בֵּית חוֹרִין שֶׁהֵיוּ מְחִזְקִין בּוֹ טְמֵאָה, וְאִין יְכוּלִין לְבַדְּקֵן מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְרַבָּה. אָמַר לָהֶם זִקְן אֶחָד: הִבִּיאוּ לִי סְדִין, הִבִּיאוּ לוֹ סְדִין וְשִׂרְאוֹ בַּמַּיִם וּפְרָשׁוּ עַל גְּבוּ, וְנִמְצָא מִן הַצָּדִדִּין נְגוּב וּבְאִמְצַע לַח, בְּדָקוּ וּמִצְאוּ שֶׁם בּוֹר גָּדוֹל שֶׁל מַתִּים:

ד. וְאִיזְהוּ רַק תַּפֵּל? כָּל שֶׁלֹּא טַעַם כְּלוּם מִבְּעָרְב. יֵשׁן כָּל הַיּוֹם - אֵינּוּ עוֹשֶׂה רַק תַּפֵּל. נֶעוּר כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֶּקֶר - עוֹשֶׂה רַק תַּפֵּל. מִי לְעִיסַת גְּרִיסִין שֶׁל חִלְקַת נֶפֶשׁ, רַבִּי הַיְוָדָה אוֹמֵר: מִי גְרִיסִין רוֹתַח וְעוֹבֵר שְׂיתֵן לְתוֹכוֹ מֶלַח:

ה. מִי רְגָלִים שֶׁהִחְמִיצוּ. וְכַמָּה הִיא חִמוּצִין? שְׁלֹשָׁה יָמִים. נִתְר - זֹו נִתְר אֶלְכָּסְנִדְרִית. בּוֹרִית וּקְמוּלִיא וְאֶשְׁלֵג, מְכַל מְקוּם מְקַשְׁקֵשׁ וְאִין צָרִיף לְנִגְבוּ. הַעֲבִירִין שֶׁלֹּא כְּסִדְרוֹן, רֵאוּשׁוּנִים - עֲלוּ לוֹ, וְשִׁנָּיִים - לֹא עֲלוּ לוֹ:

ו. הַעֲבִיר עָלָיו שְׁבָעָה סְמָנִין וְלֹא עֶבֶר. וְשִׁנָּה וְעֶבֶר - הַטְּהוֹרוֹת טְהוֹרוֹת. שְׁשֵׁה סְמָנִין וְלֹא עֶבֶר, סַאפּוֹן וְעֶבֶר - הַטְּהוֹרוֹת תְּלוּיוֹת, שְׂאֵלוּ הַעֲבִיר עָלָיו הַשְּׁבִיעִי, שְׁמָא הִיָּה עוֹבֵר:

ז. דָּם הַנִּדָּה וְדָאֵי - מִעֲבִיר עָלָיו שְׁבָעָה סְמָנִין וְנוֹטֵל. הַשֶּׁק וְהַעוֹר - אִין מְעַבִּירִין עֲלֵיהֶן שְׁבָעָה סְמָנִין וּמְבַטְלִין. הַבְּגָד הַצָּבֹוע - מִטְּמֵא בְּכַתְּמִים. וְרַבִּי נִתָּן בֶּן יוֹסֵף אוֹמֵר: אֵינּוּ מִטְּמֵא בְּכַתְּמִים, שֶׁלֹּא תִקְנוּ בְּגָדֵי צְבָעוֹנִין לְאִשָּׁה אֶלָּא לְהַקֵּל עַל כַּתְּמֵיהֶן. בְּגָד שְׂאֵבֵד כְּתָם - מִעֲבִיר עָלָיו

שבעה סמנין ומבטלו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בודקו שכונות שכונות. אבדה בו שכבת זרע, אם היה חדש - בודקו במחט. שחק - בודקו בתמה:

מסכת נדה פרק תשיעי

א. היתה למודה להיות רואה בתחלת הניסת, כל הטהרות שעשתה בתחלת הניסת ובאמצע הניסת ובסוף הניסת - טמאות. באמצע הניסת. כל הטהרות שעשתה בתחלת הניסת - טמאות. באמצע הניסת ובסוף הניסת - טמאות. ובסוף הניסת, כל טהרות שעשתה בתחלת ובאמצע הניסת - טהורות. ובסוף הניסת - טמאות. רבי יוסי אומר: אף ימים ושעות וסתות הן:

ב. כיצד? היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים משש שעות לשש שעות? הגיע יום עשרים ולא ראתה - אסורה לשמש כל היום; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר עד שש שעות. עברה שש שעות ולא ראתה - אסור לשמש כל היום; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר משש שעות ולמעלה, ואין מחיבין אותה שתהא ידה בעינה כל היום, אלא בודקה סמוך לניסתה:

ג. היתה למודה להיות רואה יום עשרים ואחד, יום עשרים ושנים, יום עשרים ושלושה - הרי זו ניסת לסרוגיין. סרגה ליום עשרים וארבעה - אינו ניסת. היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר, ושנתה ליום ששה עשר - זה וזה אסורין. שנתה ליום שבעה עשר - התר ששה עשר, ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר. שנתה ליום שמונה עשר - התרו בלן, ואין אסורות אלא משמונה עשר ואילך. היתה

למודה להיות רואה יום עשרים ושנתה ליום שלשים - זה וזה אסורין. הגיע יום עשרים ולא ראתה - מתרת לשמש עד יום שלשים, וחוששת ליום שלשים. הגיע יום שלשים וראתה, הגיע יום עשרים ולא ראתה, הגיע יום שלשים ולא ראתה, והגיע יום עשרים וראתה - התר יום שלשים ונאסר יום עשרים, מפני שארץ בזמנו בא:

ד. הרואה דם - מטמאה מעת לעת. מה היא מטמאה? אוכלין ומשקין, משכבות ומושבות, וכלי חרס המקפין צמיד פתיל, ואינה מקלקלת, ואינה מטמאה את בועלה, ואינה מונה שבעה אלא משעה שראתה:

ה. הרואה פתם - מטמאה למפרע. ומה היא מטמאה? אוכלין ומשקין, משכבות ומושבות, וכלי חרס המקפין צמיד פתיל, ומקלקלת למנינה, ומטמאה את בועלה, ואינה מונה שבעה אלא משעה שראתה. זו וזו תולין, לא אוכלין ולא שורפין:

ו. תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת, בית שמאי אומרים: נותנין לה ארבעה לילות מסרגיין, ואפלו בארבעה חדשים. ובית הלל אומרים: כל זמן שהיא נוגפת ובזמן שלא הפסיקה מחמת תשמיש, אבל הפסיקה מחמת תשמיש וראתה - הרי זו טמאה נדה. נשתנה מראה דמיה - טמאה נדה. וכשהגיע זמנה לראות - נותנין לה ארבעה לילות. הפסיקה מחמת תשמיש וראתה - הרי זו טמאה נדה. נשתנה מראה דמיה - טמאה נדה. ראתה ועודה בבית אביה - נותנין לה כל הלילה ונותנין לה עונה שלמה.

וכמה עונה שלמה? פֶּרַשׁ רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֵילָה וַחֲצֵי יוֹם.

ז. וְכֵלֶן שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעוֹת וּבָאוֹת, מֵתוֹךְ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, לְאַחַר אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, מֵתוֹךְ הַלַּיְלָה, לְאַחַר הַלַּיְלָה - כֵּלֶן צְרִיכוֹת לְבָדוֹק אֶת עֲצָמָן. וּבְכֵלֶן רַבִּי מֵאִיר מִחֲמִיר כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. וְכֵן שָׁאֵר רְאִיּוֹת שְׁבִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל - הֵלֶךְ אַחַר מְרָאָה דְמִים. שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מְרָאָה דְמִים מְשֻׁנִּים הֵן זֶה מִזֶּה. כִּיצַד? דָּם נִדָּה - אָדוּם. דָּם בְּתוּלִים - אֵינוֹ אָדוּם. דָּם נִדָּה - זְהוּם. דָּם בְּתוּלִים - אֵינוֹ זְהוּם. דָּם הַנִּדָּה - בָּא מִן הַמְּקוֹר. דָּם הַבְּתוּלִים - בָּא מִן הַצְּדָדִין:

ח. רְאֵתָה כֶּתֶם וְאַחַר כֶּף רְאֵתָה דָּם - הָרִי זוֹ תוֹלָה כֶּתֶמָה בְּרֵאֵתָה בְּתוֹךְ מַעַת לַעַת; דְּבַרְי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבַרְי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר מְדַבְּרִי, שֶׁהוּא מִתְקַן וְאֵנִי מְעוֹת. כְּדָקָה חֲלוּקָה וְהַשְּׂאִילָתוֹ לְחִבְרָתָהּ וְאַחַר כֶּף נִמְצָא עָלֶיהָ דָּם - הִיא טְהוּרָה, וְחִבְרָתָהּ תוֹלָה בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֲלֵמְלִי יָדֶיךָ מִנְחוֹת בְּעִינֶיךָ כֹּל בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, יִפֶּה אֶתָּה אוֹמֵר! עֲכָשׁוּ אוֹמֵר: עִם סְלוּק יָדֶיךָ רְאֵתָה, מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטְהָרָה בְּשִׁבְעֵי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָה, מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטְהָרָה בְּרֵאשׁוֹן? אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲפָשֶׁר יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁבִיעֵי טְהוּרִין וְהֶאֱמַצְעִים טְמֵאִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (וַיִּקְרָא, טו, כח): "וְאַחַר תְּטַהֵר" - וְאַחַר אַחַר לְכֵלֶן. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאִי אֶתָּה מוֹדֶה בְּזָב שֶׁרָאָה קָרִי, וְנִזְוִיר שֶׁהֵלֶךְ תַּחַת סִכְכוֹת וּפְרָעוֹת שְׁמוֹנָה בְּסוּרוּגִין? וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (בַּמִּדְבָּר ו, יב): "וְהַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים יִפְלוּ". רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי

שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: נִרְאִין דְּבַרְי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדְבַרְי רַבִּי עֲקִיבָא מְשֻׁנֵּינֵהוּ, אֲבָל הִלְכָה כְּדְבַרְי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

ט. הַזָּב וְהַזָּכָה הַנִּדָּה וְהַיּוֹלֵדֶת וְהַצָּרַע שְׁמָתוֹ - מְטַמְּאִין בְּמִשְׁאֵ. וְאֵין מְטַמְּאִין אֶלָּא בְּרַבֵּן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין שׁוֹרְפִין עָלֶיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה וְאֵין חֲזִיבִין עָלֵיהֶם עַל טְמֵאֹת מְקַדָּשׁ וְקִדְשֵׁיו, שְׂאִין טְמֵאָה אֶלָּא מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׁמָת שֶׁהוּא טְהוּר מְלַטְמָא בְּמִשְׁאֵ? לְפִי שְׂאִין טְמֵאָתוֹ אֶלָּא מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים:

י. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּיוֹשֻׁבְתָּ עַל הַמִּשְׁבֵּר וּמִתָּה, וְיִצְאָה הֵימְנָה רַבִּיעִית דָּם - שֶׁהִיא מְטַמְּאָה מִשׁוּם כֶּתֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לְפִיכֶךָ אֵין מְטַמְּאָה בְּאֵהֶל. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְטַמְּא בְּאֵהֶל:

יא. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבְּלִין כְּלִים עַל גִּבְּ נִדּוֹת מִתּוֹת, וְהָיוּ נִדּוֹת חִיּוֹת מִתְּבִישׁוֹת. הַתְּקִינוּ שֶׁיְהִיוּ מְטַבְּלִין עַל גִּבֵּי כָּל הַנְּשִׁים מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל נִדּוֹת חִיּוֹת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבְּלִין עַל גִּבֵּי זָבִין מִתִּין, וְהָיוּ זָבִין חֲיִין מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהִיוּ מְטַבְּלִין עַל גִּבֵּי כָּל הָאֲנָשִׁים מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל זָבִין חֲיִים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְנִיחִין אֶת הַמְּגֻמָּר תַּחַת חוּלֵי מַעִים מִתִּים, וְהָיוּ חוּלֵי מַעִים חֲיִים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהִיוּ מְנִיחִין תַּחַת הַפֶּל, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל חוּלֵי מַעִים חֲיִים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מוֹצִיאִין עֲשִׁירִים כְּדָרְגָשׁ, וְעֲנִיִּים בְּכַלִּיבָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שֶׁיְהִיוּ הַפֶּל מוֹצִיאִין בְּכַלִּיבָה מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשַׁקֵּין בְּבֵית אֲבָל - עֲשִׁירִים בְּזִכּוּכִית לְכָנָה, וְעֲנִיִּים

לא, אם אמרתם בתוך אחד עשר יום, שכן יום שלאחריו מצטרף עמו בזיכה, תאמרו ביום אחד עשר שאין יום שלאחריו מצטרף עמו בזיכה. אמרו להם בית הלל: אם הביאנו לידי טמאת משכב ומושב להחמיר, נביאהו לידי קרבן להקל? ועוד מדבריתם אתם נושבים, שאתם אומרים טבלה יום שלאחריו ושמשוה ואחר כך ראתה - מטמאה משכב ומושב ופטורה מן הקרבן, אף אתם השווה מדותיכם, אם שנה לו לטמאה - ישנה לו לקרבן, ואם לא שנה לו לקרבן - לא ישנה לו לטמאה אלא להחמיר ולא להקל.

מסכת מכשירין פרק ראשון

א. המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין, ונפלו על תלושין שבו ועל מחברין שתחתיו - בית שמאי אומרים: ב'כי יתן'.¹ ובית הלל אומרים: על התלושין ב'כי יתן, ועל המחברין אינם ב'כי יתן. אמר רבי יוסי ברבי יהודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין, ונפלו על התלושין שבו ועל מחברין שתחתיו - שהן ב'כי יתן, ועל שעקרן משנגבו - שאינן ב'כי יתן. על מה נחלקו? על המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין, ונפלו מבד על בד ומשוכה לחברתה באותו אילן, שבית שמאי אומרים: ב'כי יתן. ובית הלל אומרים: אינן ב'כי יתן: ב. אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים במעלה שק אחד ונתנו על גב

בזכוכית צבועה, והיו עניים מתבישין - התקינו שהיה הכל משקין בזכוכית צבועה, מפני כבודן של עניים. בראשונה היה מגלין פני עשירים ומכסין פני עניים, מפני שהיו משחרין פניהם מפני הבצרות, והיו עניים מתבישין - התקינו שהיה מכסין הכל מפני כבודן של עניים. בראשונה היה הוצאת המת קשה לקרובים יותר ממתתו, עד שהיו קרוביו מניחין אותו ובורחין, עד שבא רבן גמליאל ונהג קלות ראש בעצמו ויצא בכלי פשתן, ונהגו העם אחריו לצאת בכלי פשתן. בראשונה היו אומרים: בשר התאנה - טהור. חזרו ונגזרו עליו שהיא מטמא את הידים. חזרו ונגזרו עליו שהיא מטמא במגע. חזרו ונגזרו עליו שהיא מטמא במשא פגבלה. חזרו ואמרו: כל הגת שנעשית על גבי בשר התאנה - טהור. חזרו ואמרו: אף חיה ועוף - טמאין לקדש וטהורין לתרומה. רבי אלעזר בן יהודה איש אוכלין אומר: אפלו נעשית על גבי עוף אחד ועל גב תרנגול אחד - טמאה לקדש וטהורה לתרומה:

יב. בזו שהיה בית הלל קורין אותו - גרגרן, היו בית שמאי קורין אותם - בועל נדה. אמרו להם בית שמאי לבית הלל: אי אתם מודים ברואה בתוך אחד עשר יום שטבלה לערב ושמשוה - שהן מטמאין משכב ומושב וחיבין בקרבן, אף הרואה יום אחד עשר - תהא חיבת בקרבן. אמרו להן בית הלל לבית שמאי:

¹ וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא

הוא לכם (ויקרא יא, לח):

לתוכו טפת מים כל שהוא - טמא. נפל לתוכו יין דבש וחלב - הולכין אחר הרב:

ו. הטורף את גגו והמכבס את כסותו, אימתי יודע אם רבו גשמים אם לאו? אם בתחלה היה מנטף גסות, ועכשו הוא מנטף טפין עבות. רבי יהודה אומר: בתחלה היה מנטף טפין חתוכות, ועכשו יורד טפה אחר טפה:

ז. מצא בשר - הולכין אחר רב הטבחין. מחרוזות - הולכין אחר רב אוכלי בשר. מצא בה תינוק משלך מחצה על מחצה - מטילין עליו שני חומרין. רבי יהודה אומר: אם היתה שם עובדת כוכבים אחת או שפחה אחת - היא חשודה להשליף:

הנהר או על גבי המערה, שאף על פי שהמים יורדים מצד העליון לצד התחתון - שאינן בכי יתן. אמרו להן בית שמאי: אי אתם מודין במעלה שני שקין מן המערה ונתנן זה על גב זה, שהמים יורדין מן העליון לתחתון - שהתחתון בכי יתן. רבי יוסי אומר: אחד שק ואחד שני שקין, בית שמאי אומרים: בכי יתן. ובית הלל אומרים: אינן בכי יתן. רבי יהודה אומר, רבי אליעזר אומר: זה וזה בכי יתן. רבי יהושע אומר: זה וזה אינן בכי יתן. ורבי עקיבא אומר: התחתון - בכי יתן, והעליון - אינו בכי יתן:

ג. הממחק את הגג ואת הכרישה, אף על פי שהמים יורדים מצד העליון לצד התחתון - אינן בכי יתן, נתלשו - הרי זה בכי יתן. רבי יוסי אומר: זב וטמא שהיו מהלכין בדרך, וירדו גשמים על שערו ועל כסותו, אף על פי שסוחטן והמים יורדין מצד העליון לתחתון - הרי אלו טהורים, שאין נחשבים אלא לאחר שיצאו מכלן. יצאו מכלן - הרי אלו מכשרין וטהורין, שאין נחשבים אלא לאחר יציאתן:

ד. המסדר קנקנים בכפה, אף על פי ששאבו יותר מלוג - אינן בכי יתן. ולעננן מי חטאת אין חוששין שפא שאבו. אחרים אומרים משום רבי נחוניא: אם היו מחסנות אינן שאובות:

ה. מי פרות שנפלו לתוכן טפת מים כל שהן - טמאים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: הולכין אחר הרב. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אפלו כור ציר שנפלו

		י"ז בתמוז	
17	ראשון Sunday	יה 18	Fast of 17th of Tamuz עלות השחר _____ 4:27 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 8:24 בבלי: כתובות יא • ירושלמי: סנהדרין ט • תוספתא: נדה ד נ"ך: דברי הימים א כ-א • רמב"ם: נזקי ממון יד
18	שני Monday	יט 19	עלות השחר _____ 4:28 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 8:23 בבלי: כתובות יב • ירושלמי: סנהדרין י • תוספתא: נדה ה נ"ך: דברי הימים א כ-ב • רמב"ם: גניבה א
19	שלישי Tuesday	כ 20	עלות השחר _____ 4:29 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 8:23 בבלי: כתובות יג • ירושלמי: סנהדרין יא • תוספתא: נדה ו נ"ך: דברי הימים א כ-ג • רמב"ם: גניבה ב
20	רביעי Wednesday	כא 21	עלות השחר _____ 4:29 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 8:22 בבלי: כתובות יד • ירושלמי: סנהדרין יב • תוספתא: נדה ז נ"ך: דברי הימים א כ-ד • רמב"ם: גניבה ג
21	חמישי Thursday	כב 22	עלות השחר _____ 4:30 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 8:21 בבלי: כתובות טו • ירושלמי: סנהדרין יג • תוספתא: נדה ח נ"ך: דברי הימים א כ-ה • רמב"ם: גניבה ד
22	ששי Friday	כג 23	עלות השחר _____ 4:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 8:20 בבלי: כתובות טז • ירושלמי: סנהדרין יד • תוספתא: נדה ט נ"ך: דברי הימים ב א-ב • רמב"ם: גניבה ה
		פינחס, מנבה"ח, פרק א	
23	שבת Shabbos	כד 24	עלות השחר _____ 4:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 8:20 בבלי: כתובות יז • ירושלמי: סנהדרין טו • תוספתא: מכשירין א נ"ך: דברי הימים ב ג-ד • רמב"ם: גניבה ו

הדלקת הנרות 8:02 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:33 Shabbos Ends

מברכים חודש אב המולד: דאנערשטאג נאכמיטאג 32 מינוט און 4 חלקים נאך 7

ווער עס האט ליב א צדיק, דארף אכטונג געבן אז ס'זאל נישט ארויסגיין א
ש'לעכטע נאמען אויף דעם צדיק.

(ספר המדות אות צדיק סימן ס"ט)